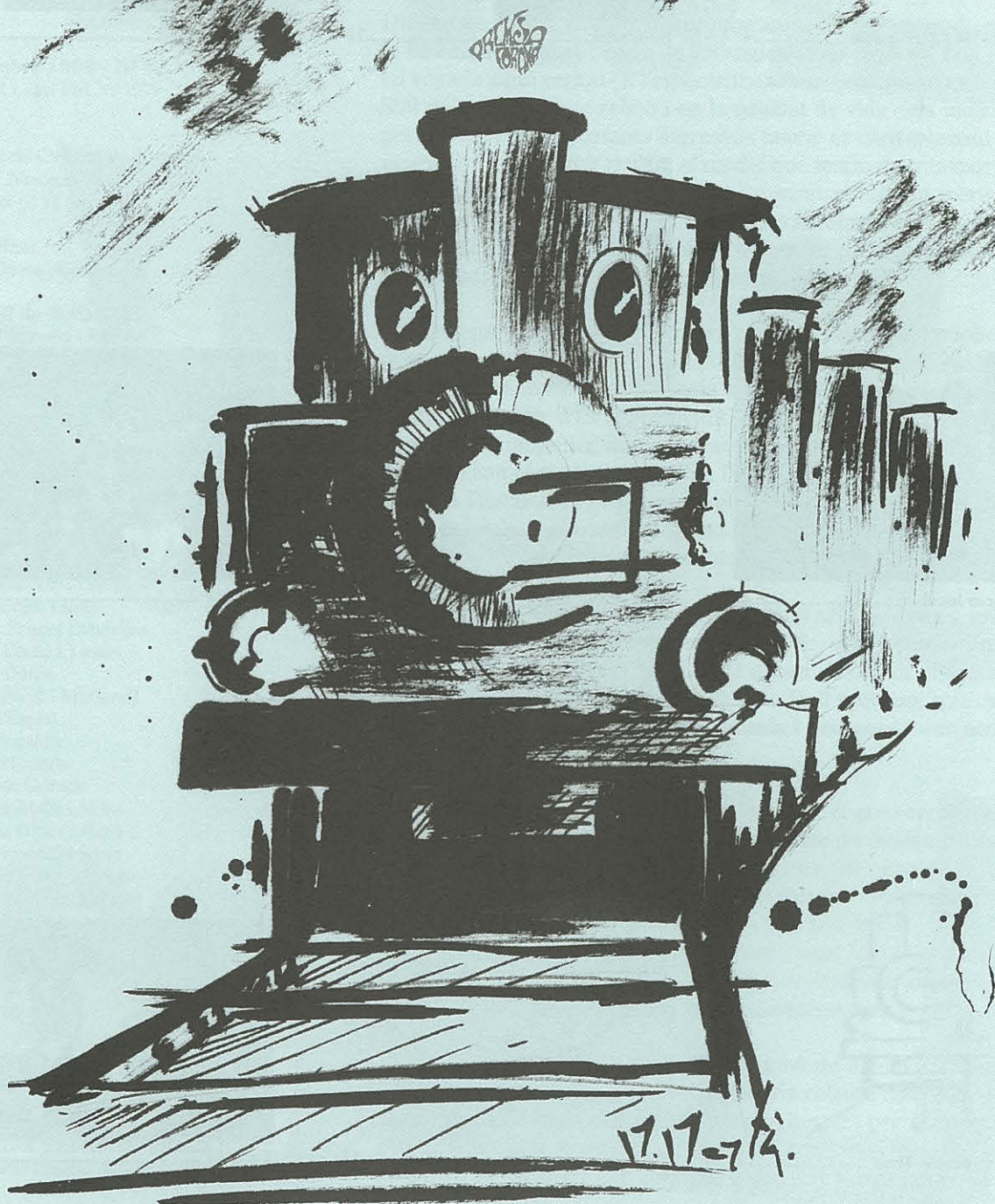

OCTUBRE 1997 - ANY XIX - PREU 300 PTS - NÚM 62

Llum d'Oli

P O R R E R E S

Activitats de l'Agrupació.....4

Educació28

Racó ecològic.....35

Informació local6

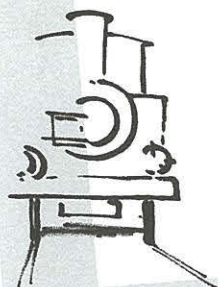
El món del vi31

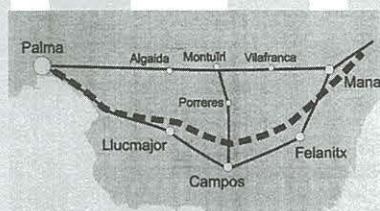
Creació32

Esports36

Commemoració Tren12

Opinió.....34

I a més37

Llum d'Oli

Novembre 1997 - Nº 62
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer Almoina, 67-1r.
Tel/Fax 64 71 86

Coordina:

Joana Mora i Cerdà

Consell de Redacció:

Gaspar Barceló i Barceló
Margalida Barceló i Taberner
Bernat Bauçà i Garau
Antoni Gornals i Mesquida
Vicenç Mari i Sastre
Ferran Ribas i del Blanco
Bartomeu Servera i Sitjar

Col.laboradors/es:

Julià Barceló i Aulí
Joan Barceló i Bauçà
Maria Barceló i Crespi
Xim Barceló i Janer
Pere J. Brunet Estarellas
Jaume Cerdà i Tomàs
Damià Duran
Rafael Ferrà i Martorell
Grup d'Esplai
Grup Foganya
Gabriel Gomila
Francesc Grimalt
Sebastià Melià i Mora
Catalina Oliver i Riera
Rafel Picornell i Serra
Apol·lònia Veny, *Robina*
Margalida Vidal Barceló

Portada

Dibuix Miquel Morlà

Fotografies

Foto Vidal.

Imprimeix

Planogràfica Balear, S.L. Tel 60 48 32

Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors

TRANSPORT PÚBLIC: L'ÚNICA ALTERNATIVA

Ara, quan fa pocs dies que es varen complir els cent anys de l'arribada del tren al nostre poble, és un bon moment per reflexionar sobre el model de transports que ens agradaria o que necessiten les nostres illes.

Diuen que som la comunitat autònoma amb la millor renda per càpita de l'Estat espanyol, i una de les regions més riques d'Europa; això tal vegada sigui veritat en l'aspecte monetari, però no ho és en la qualitat dels serveis que reben i en la qualitat de vida dels mallorquins, perquè aquests importants ingressos també es converteixen en despeses de manera molt ràpida: el model que tenim de transport públic és completament inexistent; l'aspecte sanitari millora, però encara queda molt per recórrer; la inversió en carreteres ens diuen que és important i és totalment ridícula si la comparam amb qualsevol altra comunitat; i de l'ensenyament, millor no parlar-ne.

Però, el que volem reivindicar avui aquí és el transport públic. L'incident ocorregut a Felanitx amb el setge al president no passa de ser una simple anècdota, ni tan sols la projectada autopista que unirà Palma i Manacor n'és el problema. El bessó de la qüestió és la hipocresia de la immensa majoria dels mallorquins. Ara alguns es queixen per l'autopista, fa dos dies era l'operació Barco, la carretera Deià-Sóller o l'Estalella. Però aquí ningú no planteja més que reivindicacions parcials, mai quasi ningú no posa en qüestió el problema central: el model de desenvolupament.

Si a tot això hi afegim que els governants actuals només miren pel creixement i el desenvolupament econòmic, sense pensar en la qualitat de vida dels mallorquins, i que estam destruint el futur social, humà i econòmic de les nostres illes, és fàcil preveure que cada cop estam més enfora de l'Europa avançada i pròspera i ens acostam a l'Europa massificada.

En les dècades dels 60 i els 70 es va cometre el greu error d'eliminar el tren pràcticament de tota l'illa. Sens dubte no devien preveure un creixement tan elevat de població, però davant aquesta errada, no podem continuar amb els ulls tapats: és hora de començar a avançar cap a un bon transport públic, amb unes bones inversions -equivalents als impostos que pagam els illencs-, com hi ha als països europeus amb millor qualitat de vida, i així no tindriem tanta necessitat d'haver d'agafar sempre el cotxe per desplaçar-nos.

I si no pensam seriosament amb un canvi de model, continuarà tot com fins ara, alguns protestant, la majoria callant. Haurem de seguir duent aigua de la península. Res no ens bastarà per al desenvolupament. Sens dubte el transport públic; en concret el tren, pot ser, com és a molt de llocs, un bon inici per començar a anar pel bon camí.

GELAT DE FIGUES DE MORO

El passat mes de setembre l'Agrupació Cultural va organitzar una gelatada de figues de moro com a comiat de l'estiu.

Aquesta gelatada la va dirigir el vilafranquer Tomeu Català. El divendres dia 19 un grapat de socis i sòcies van elaborar el gelat i el dissabte dia 20, més de 25 persones participaren a la gelatada que es realitzà a Monti-sion. Van trobar un vespre d'estiu fabulós i van aprofitar, abans de la gelatada, per dur diferents àpats i sopar. La vetlada fou molt agradable i el lloc no podia esser més adequat.

Des d'aquesta revista volem donar les gràcies a en Tomeu Català que es va oferir a dirigir la realització del gelat, als donats de Monti-sion per deixar-nos el lloc per fer la gelatada i a tota aquella gent que desinteressadament van ajudar a mun-

tar-la i van col·laborar amb espècies per fer aquesta activitat.

A continuació descriurem la recepta del gelat que molta de gent ens ha demanat i essent, així, una manera de poder aprofitar un fruit que darrerament s'està perdent o utilitzant just pels animals i animau-vos a fer aquesta recepta que va sortir rica de debò.

INGREDIENTS:

-Per 10 kg. de figues de moro, ben madures.

-1 Kg. de dàtils ensucrats sense pinyol.

-1 l. de nata.

-1 l. de llet.

-Sucre a gust (orientatiu 3/4 de Kg.).

-1 canonet de canyella en branca.

-La clovella, seca, d'una taronja.

ELABORACIÓ:

Es pelen les figues de moro i es bullen durant un quart d'hora amb 3/4 de canyella, la clovella de la taronja i el sucre. Després es tritura i es passa pel colador xinès a fi de treure tot el pinyol.

A part es faran bullir els dàtils amb el quart de la canyella restant i un litre de llet. Quan ha bullit una estona es treu del foc i també es tritura.

Quan tot ha refredat es mescla ben mesclat i s'hi afegeix el litre de nata. El gelat es pot posar dins el congelador, però millor si es fa amb una màquina de fer gel.

A veure si no perdeu la recepta i l'any que ve vos animau a elaborar-la. **BON PROFIT!**

TORNEIG SOCIAL D'ESCACS.

Enguany se celebra la denovena edició

Des del passat 26 de setembre i com cada any, per aquestes dates, se disputa al local social de l'Agrupació Cultural, organitzat per la secció d'escacs, el **Torneig Social d'Escacs** que enguany arriba a la denovena edició. Hem de resaltar que a diferència de l'any passat, s'ha trobat a faltar la participació de jugadors novells, cosa per altre part necessària per en un futur passar a formar part dels diferents equips porrerencs que competeixen als campionats de Mallorca per equips d'aquest esport.

Enguany la participació és de dotze jugadors, la gran majoria d'ells federats i que es preparen per disputar el campionat de Mallorca individual que es celebrarà pròximament, abans de que comenci la lliga regular per equips.

Després de haver-se disputat la quarta ronda (17 d'octubre) i a l'espera de que es jugui la darrera (24 d'octubre) dia en que la nostra revista ja serà al carrer, la classificació és la següent:

Amb quatre punts Jordi Oliver, amb 3'5 Jaume Cerdà, amb 3 Jero-ni Palerm, amb 2'5 Gabriel Gornals i Àngel Oneto, amb 2 Joan Barceló i Salvador Estelrich, amb 1'5 Jaume Sorell, amb 1 Gaspar Barceló, Pau

Sorell i Joan Oliver, i tanca la classificació amb 0 punts Miquel Ros-selló.

Cal anunciar-vos que el proper dia 31 d'octubre a les 21 hores al mateix local de l'Agrupació, es procedirà al lliurament de trofeus als millors classificats i posteriorment se celebrarà un sopar amb tots els participants.

Al proper número de la nostra revista us donarem complida informació del resultat final del Torneig Social, d'així com ha anat el sopar, i de la participació dels diferents jugadors de la nostra entitat al campionat individual de Mallorca, així com també informació gràfica de dits esdeveniments.

ACTIVITATS AGRUPACIÓ CULTURAL - DE SA FIRA A SANTA CATALINA

DIVENDRES, 24 D'OCTUBRE.-

***Inauguració de l'exposició : EL TREN.** (Commemoració del centenari de l'Arribada del Primer Tren a Porreres).

Lloc: Sala Polivalent

Romandrà oberta els dies: 25, 26 i 31 d'octubre , 1 i 2 de novembre

***Taula Rodona:** Tema.- **"Passat, present i futur del tren a Mallorca"**

Hora: 20'30

Lloc: Sala d'Actes de l'Ajuntament de Porreres

Participaran: Honorable Sr. **Joan Verger Pocoví.** Conseller de Foment.

Sr. **Pere Brunet.** Professor de la Universitat de les Illes Balears.

Sr. **Nicolau Canyelles Serrano.** Investigador.

Sr. **Pere Florit.** President de l'Associació d'Amics del Ferrocarril de Mallorca.

Sr. **Rafael Sierra.** Director del tren de Sóller.

Moderaran: **Joan Barceló, Bernat Bauçà i Lluís Mestre.**

DISSABTE 26 D'OCTUBRE.-

" Recordant el tren "- Recorregut en bicicleta des de l'estació de Porreres fins a Canteres. Berenada de PA I BOTIFARRÓ.

Hora de sortida: 15 hores

Lloc: Des de l'estació de Porreres.

DIUMENGE, 26 D'OCTUBRE. DIA DE SA FIRA.-

*** Paradeta a Sa Plaça.** Venda del número especial de la revista Llum d'Oli sobre el TREN i d'altres números; camisetes commemoratives del centenari del tren.

***Projecció de diapositives** a càrrec del Grup Excursionista Porrerenc de l'Agrupació.

Hora: A les 20'00

Lloc: Sala d'Actes de l'Ajuntament.

DIVENDRES, 31 D'OCTUBRE

***XIX è torneig social d'escacs.** Darrera ronda. Lliurament de trofeus.

Hora: 21 hores

Lloc: Local Social

***Sopar dels jugadors d'escacs de l'Agrupació**

DIES 14,15 i 16 DE NOVEMBRE.- Viatge gastronòmic-cultural al País Valencià: Comarques

valencianes de la Ribera Baixa del Xúquer, La Safor, Marquesat de Dénia, Vall d'Albaida, La Costera i d'altres.

Objectiu:

Conèixer Gandia, Xàtiva, la Vall de La Gallinera, i d'altres indrets vinculats amb l'insigne poeta Ausiàs March que enguany es commemora el 650 aniversari del seu naixement així com algunes terres lligades a la Història de Mallorca.

Les persones interessades en rebre més informació es poden posar en contacte amb Joana Mora al telefon 647077.

DIUMENGE, 30 DE NOVEMBRE.

- Excursió a Sóller en tren.

Les persones interessades poden apuntar-se al telefon-contestador de l'Agrupació Cultural 647186.

DIVENDRES, 12 DE DESEMBRE

- Sopar de col.laboradors del Llum d'Oli.

Tots aquests actes s'anunciaran mitjançant cartells i recordam que totes les activitats i actes que organitza l'Agrupació estan oberts a tothom.

ESTANC CA NA JAUME

Tabac - articles de regal - papereria
llibres i tota classe de revistes i diaris

Carrer Sant Roc, nº 2 - PORRERES

LLG FUSTERIA LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, nº 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Telf. 64 71 54

L'ESCOLA DE MÚSICA. NOU CURS

Sebastià Melià Mora

La iniciativa d'alguns porrerencs, de bon record, preocupats pel devenir del que deim cultura, va permetre la creació del patronat de l'Escola de Música de Porreres, institució que canalitzaria i donaria suport i empena al fet musical porrerenc.

L'Escola de Música ha contribuït en la formació, curs darrera curs i amb alts i baixos- com tot el que és viu i es belluga- de nombrosos grups de joves músics.

Perquè el coneixement de les coses les fa estimar més, amb aquestes retxes vos acostam a l'actualitat de l'Escola.

En aquest curs acadèmic comptam amb nou professors que imparteixen les següents matèries a una seixantena d'alumnes:

Dos grups d'infants a partir dels sis anys que segueixen els cursos "d'Iniciació a la Música": aprenentatge de Llenguatge i Expressió musicals, amb la pràctica del cant i l'inici en el maneig de senzills instruments. Professora: Margalida Cortès.

Se segueix en definitivament els programes de la LOGSE que regula dos cicles, Elemental i Mitjà, per a les Escoles del nostre nivell.

Altres assignatures i professors:

Llenguatge Musical, quatre primers cursos del Grau Elemental. Professor: Miquel Barceló, que també imparteix classes de metall.

Primer curs del Grau Mitjà, Harmonia, Formes Musicals i conjunt Coral. Professor: Ferran Vaquer.

Conjunt Instrumental i Trompeta: Professor: Bartomeu Barceló.

Piano. Professor: Joan Roig i Francesca Bauçà

Madera-Canya. Professor: Antoni Peris

Flauta. Professora: Mª Àngela Riera

Trombó de Vares. Professor: Jean Christophe Brunet

La classe de "Música per a adults" la segueixen persones que no estan ja en edat escolar, però tenen desig de conèixer la música i les seves formes de comunicació.

Gràcies a l'interès i ajudes de l'Ajuntament, disposam d'uns locals de classe ben dignes al que era el "quarter" del carrer P. Molina: tres sales espaioses amb un piano a cada una.

Les classes es donen els capvespres de dilluns a divendres i els matins dels dissabtes.

Recordam, per acabar, les entitats que treballen directament amb el Patronat de l'Escola i que en són

membres permanents de la Junta Directiva: Ajuntament (el Batle n'és el president), Agrupació Cultural (Institució Fundadora), Banda Filharmònica,

Coral de Porreres, Aires de Montis i Estol Porrerenc.

No cal repetir que l'Escola roman oberta a tots els porrerencs i porrerencs i que agrairà les vostres aportacions i suggeriments.

PENYA BARCELONISTA DE PORRERES

El passat dilluns dia 13 d'octubre, la Penya Barcelonista de Porreres celebrà un sopar-assembly al local social, Bar Can Miquel, en el qual entre diferents punts de l'ordre del dia destacam la presentació del nou disseny de l'escut de la penya, el nou carnet i la presentació de la recent estructurada junta, encapçalada pel seu carismàtic president **Antoni Martorell Cerdà**.

Els membres que formen la resta de l'actual junta directiva són: Joan Barceló Barceló (Vicepresident 1er), Joaquim Barceló Janer (Vicepresident 2on), Òscar Escoda Trobat (Secretari), Josep Marí Sastre (Tresorer), Antoni Picornell Nicolau i Joan Rosselló Julià (Vocals).

Aquest any i per primera vegada es participarà a la Fira 97 amb una petita paradeta del Barça amb tot tipus de productes relacionats amb el club.

MANS ENLAIRE!

Una experiència inoblidable

Grup Foganya

Després de quasi quatre setmanes d'assajos, de preparatius, de feina i sobretot molts de maldecaps, tot ja és a punt per una nova representació del Grup Foganya.

Una representació que si més no serà un tant especial, ja que per primera vegada en quasi vint anys tindrà el plaer de compartir protagonisme damunt l'escenari amb gent menuda. Una representació en la qual s'hi escaurà amollar alguna llagrimeta, en poques paraules un dia per tenir ben guardat dins els nostres cors. L'experiència que hem viscut al llarg de tots aquests dies envoltats de la simpatia, la gràcia, la sinceritat i la naturalitat dels més petits, ben bé es mereix tot això i molt més.

Nosaltres, els més grans, només podem qualificar aquesta experiència

cia d'extra, d'extraordinària, d'esplèndida, de magnífica, de meravellosa, d'única i sobretot de molt enriquidora...I si alguna cosa us hem de dir i assegurar, és que tant per nosaltres, tots els que formam el Grup de Teatre Foganya, com per elles, na Maria, na Llúcia, n'Arantxa i na Bàrbara, que a partir d'ara ja n'han passat a formar part, aquest 26 d'octubre de 1.997 serà un dia inoblidable i que, com a tal, passarà a engrandir encara més la història del nostre Grup.

L'obra que us presentarem **MANS ENLAIRE !** és una divertida farsa de Ramon Folch i Camarasa, on podreu veure com tres lladres que entren en una torre es veuen obligats a jugar a nines, a fer dinars, a ballar, a cantar.... amb dues terribles i empenidores ninetes que al final juguen a robar-los.

Des de les pàgines de Llum d'Oli volem donar les gràcies a l'Ajuntament de Porreres per la seva col·laboració envers aquesta representació, així com també a Porres Ràdio per la propaganda que n'ha fet i a Bàrbara Art que tan amablement col·labora amb nosaltres, i a tots vosaltres pel vostre suport.

Així que vos esperam a tots. Diuenge dia de "**Sa Fira**" a les sis de l'horabaixa a l'Auditori Municipal de Porreres.

Molts d'anys a tots i que passeu una bona Fira.

Sa Pastera

Bar - Restaurant

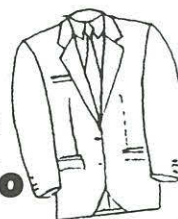
*Nou assortit
d'entrants
i plats
de pasta*

C/. Pou Florit, 10 • Tel. 64 71 09
PORRERES - MALLORCA

Confeccions i moda en esport i ben vestir

**Cas
Sastre
Micarillo**

Carrer de l'Almoina, 28 Telèfon 64 73 09 Porreres

MIQUEL GIL VENY "S'ESCOLÀ" 40 ANYS AL SERVEI DE LA PARRÒQUIA DE PORRERES.

" Miquel : hauries de venir, per favor, uns quinze dies, per fer d'escolà..." "

Sembla que era ahir, i ja fa quaranta anys.

En Miquel Gil Veny "de ca ses robines" és conegut per tots els porrerencs, i per quasi tots els capellans de Mallorca. Va néixer a Porreres dia 1 de febrer de 1932. S'estrenà com a escolà dia 12 d'octubre de 1957, amb el que era aleshores rector de Porreres D. Gabriel Adrover. Es va casar ara fa 38 anys amb Catalina Rigo Cerdà, té dos fills i dues filles, un nét i tres nètes.

Fent d'escolà, ha conegut quatre rectors. No ha perdut mai el bon humor. Sempre se n'ha sabut sortir, amb les seves respostes i acudits. Estima l'església com ca seva. I sap més que ningú on el dimoni se colga...

Prova del seu bon humor, cal dir que quan vàrem anar a demanar-li que ens deixàs una foto per sortir al Llum d'Oli, ens va remarcar que anéssim alerta a perdre-la ja que la guardava per als seus recordatoris... evidentment era una broma.

El passat diumenge dia 12 d'octubre la comunitat parroquial de Porreres va retre un més que merescut homenatge a Miquel Gil Veny més conegut per tots els porrerencs com "s'escolà", amb motiu de complir-se els seus 40 anys exactes al servei de la Parròquia de la Nostra Senyora de la Consolació de Porreres. L'acte, molt senzill però emotiu va començar a la missa de les 19:30 hores, concelebrada pels qui durant aquests 40 anys han pogut gaudir de l'amistat, la senzillesa i el caràcter sempre alegre i bromista d'en Miquel, com puguin ser D. Pere Torres, D. Francesc Ramis, D. Andreu Genovart i l'actual Rector D. Bartomeu Tauler, (malaura-

dament hi faltava el Rector Adrover), persones que durant tots aquests anys han estat al capdavant de la Parròquia, acompanyats per D. Bartomeu Ramis i el Pare Melià M.S.S.C.C. Participaren també a l'acte La Coral de Porreres, l'Associació de Confraries i d'una manera molt especial la comissió d'amics i companys que sempre li ajuden en les tasques de col·locació dels domassos, elements de la Setmana Santa, per a les festes de Nadal, cadafal de la Mare de Déu morta, etc. així com tots els porrerencs que se volgueren sumar-s'hi. Després de la Missa tots els assistents pogueren gaudir al pati de l'església d'un petit refrigeri així com de la sempre agradable companyia de s'escolà.

Aquest acte no vol dir que en Miquel doni per acabades les activitats a l'església. Tot el contrari. Ell segueix a la mateixa casa, i amb la mateixa il·lusió que quan va començar fa les mateixes tasques que abans. Per això no deixa de ser en Miquel, s'escolà.

Des de Llum d'Oli li donam l'enhorabona i que per molts d'anys pugui seguir entre nosaltres amb l'amabilitat i simpatia de sempre. Molts d'anys Miquel, tu t'ho mereixes.

FRANCESC MELIÀ, NOU PRESIDENT DEL GRUP D'ESPLAI

El darrer cap de setmana del mes de setembre es va realitzar l'assemblea que anualment realitzem l'equip de monitors del Grup d'Esplai de Porreres; en aquesta ocasió, va ser el municipi de Calvià, concretament la possessió de Son Alfonso, que ens va acollir.

En primer lloc, vàrem realitzar la revisió a totes les activitats fetes al llarg del curs passat; a continuació, procedírem a elegir una nova junta directiva, ja que Joan Sastre havia dimitit del seu càrrec de president (el qual ostentava des del 1990) amb la intenció de donar nous aires i renovar l'entitat. Tot això va provocar que la junta directiva també accedís a dur a terme aquesta renovació, en la qual deixaven de formar-hi part, a més del president, Francesc Melià, Maria Agnès Melià, Marta Nicolau i Miquel Rosselló.

La nova junta directiva elegida estarà formada per: Francesc Melià Barceló, com a president; Miquel Rosselló Julià, com a secretari; Gregori Julià Mora, com a

encarregat de relacions amb les institucions i GDEM; i les vocals Catalina Lladó Mates i Maria Victòria Lladó Mates. La resta de l'equip de monitors i monitores són: Joan Sastre, Joana Maria Julià, Maria Lluïsa Mora, Agnès Vanrell, Margalida Mesquida, Maria Fuster, Maria Agnès Melià, Francesca Ferrando, Catalina Mora, Joana Arbona, Bernat Bauça, Marta Nicolau, Miquel Melià, Francesca Amengual, Maria Antònia Barceló, Damiana Mas, Alicia Melià, Joana Picornell, Bàrbara Barceló i Miquel Toledo.

El diumenge ens vàrem dedicar a programar les activitats per al proper curs, de les quals cal destacar la intenció de la nostra entitat de sol·licitar pel 1998 la Diada de tots els Grups d'Esplai de Mallorca que ja es va fer a la nostra vila ara fa onze anys.

També cal assenyalar que es tornaran realitzar les activitats ordinàries tots els dissabtes horabaixa, que a hores d'ara ja han començat al nostre local social, al carrer Pare Molina; tots els nins i nines de Porreres interessants encara són a temps d'apuntar-s'hi.

I com podem veure a la programació de Sa Fira, hem preparat quatre

actes en els quals pot participar-hi gent de totes les edats: gimcana infantil, graffits per a joves a la plaça de toros, com els altres anys, i, com a novetat la I Mostra de fotografies de joves porrerencs, i una passada de diapositives a càrrec d'Antoni Nicolau, un campaner que va fer la volta al món en velar en solitari.

RESUM PLUVIOMÈTRIC

Julià Barceló Aulí

Setembre

Dia 01	0'5 litres/m2
Dia 02	2'3 "
Dia 16	0'5 "
Dia 24	9'2 "
Dia 28	0'4 "

Total 12'9 "

Octubre

Dia 05	37'05 litres/m2
Dia 12	04'09 "
Dia 13	06'01 "

ASSESSORIA LABORAL I SEGURETAT SOCIAL

JAUME VIDAL BAUÇA

GRADUAT SOCIAL, COL. Nº 298

Assessorament a l'empresari, treballador i pensionista.

C/ des Vent, 6 - Tel.: 16 80 38
(horabaixes) - PORRERES

Foto VIDAL
Porreres

FOTOGRAFIES D'ESTUDI
REPORTATGES DE NOCES, BATEJOS, COMUNIONS
AMPLIACIONS I REPRODUCCIONS

SABEU QUE...

...després de totes les necessàries obres a les rondes (il·luminació, senyals de trànsit, piquetes d'aigua) no es pot passejar per damunt la voravia? Allò sembla una cursa d'obstacles.

...per la Fira (a la fi!) es podrà comprar el llibre de les possessions?

...el brollador d'enmig de plaça pocs anys té de vida, però continuament l'han d'estar retocant?

...que Porreres i Son Amat surten a l'Internet? I en Pep de Son Amat cada dilluns a la premsa esportiva?

...a la UIB un grup d'investigadors de la Secció d'Art, estudia els retaulles de Porreres? I és que a la nostra vila hi ha un important patrimoni retaulístic.

...els renous de les motos segueix, i augmenta dia a dia la contaminació acústica?

...enguany fa 25 anys que no es celebra *la Verbena del 18 de Julio* enmig de Plaça?

...està bé que l'Ajuntament reparteixi casa per casa, informació de l'INSALUD referida on han d'acudir els porrerencs en el cas de necessitar serveis mèdics?

...a la propera representació dels Reis, que es fa a les escales de La Seu, hi haurà un porrerenc que encarnarà un dels personatges destacats de l'obra?

...l'Ajuntament confon de vegades el verb col·laborar i patrocinar?

... de l'editorial i d'aquesta secció en som autors tot el Consell de Redacció?

...a una de les creus de Montisyon per la passada festa (mes d'abril) hi havia un bon esplet de cards i encara hi són? A quí correspon netejar aquests espais que envolten les creus gòtiques?

...la Residència Social el proper any celebrarà els 25 anys de la seva fundació?

BAR-RESTAURANT ES CENTRO

NOCES - COMUNIONS - BATEIJOS - MENUS DIARIS

Av. Bisbe Campins, Tel. 16 83 05 - PORRERES

UN CONCERT DELS QUE "MARQUEN CARÀCTER"

Sebastià Melià

El passat dijous dia 9 del mes d'octubre, la nostra Església Parroquial va acollir un dels concerts del XXI cicle de la SETMANA DELS ORGUES HISTÒRICS DE MALLORCA que compta amb el patrocini de l'Institut Balear de Promoció del Turisme i que, coordinat pel Foment del Turisme de Mallorca, està organitzat per la Comissió Diocesana dels Orgues Històrics i la Església Evangèlica Alemanya a les Balears. El prestigiós mestre organista Hans-Dieter Möller, habitual d'aquest cicle i al nostre orgue -que el valencià Navarro va construir a mitjans dels 1700- ens va deixar gaudir de sonoritats quasi desconegudes dins les possibilitats ben bé incontables dels tres teclats i la cinquantena llarga de registres del monumental orgue parroquial. El professor Möller aquesta vegada va fer una agradable incursió fora del repertori que podríem considerar propi de les característiques de l'instrument: una suau Berceuse de I. Albéniz interpretada als registres "romàntics" afegits en posterioritat a la data de cons-

trucció. El programa fou variat i sempre dins les obres de l'època a la qual correspon l'estructura instrumental, excepció de la ja esmentada Berceuse.

No ens dol repetir la capacitat del mestre alemany que neix del profund coneixement que té de l'instrument que maneja i del repertori que interpreta. Del que en resulten uns efectes poc habituals dins la sonoritat, a la que abans feia referència.

Va aportar la seva col·laboració, en un ambient prou adient, el grup Schola Gregoriana de Mallorca (Amics del Cant Gregorià) que va interpretar una breu mostra de l'extens repertori d'aquest cant més que mil·lenari.

És cert que la música interpretada en aquest tipus de concet demana o suposa una certa predisposició i preparació en els oients. Qualitats o característiques que no tothom posseeix i que cal educar. Pot ser l'explicació del que és l'instrument i del repertori interpretat, fruit d'unes èpoques ben determinades estèticament, seria una forma d'apropar més la música al que l'es-

colta?

Recordar també que el divendres matí següent, el President de la Comissió Diocesana dels Orgues Històrics de Mallorca i Professor d'Orgue al Conservatori de Ciutat, Sr. Bartomeu Veny, va fer una mostra de la música d'Orgue per alguns cursos dels alumnes de les nostres dues Escoles.

Bar Pub
ES FAROLET

L'Almoina, 58 - PORRERES

TOT PER L'ESPORT

Qualitat i moda en sabates

L'Almoina, 19
07260 Porreres

Tel. 16 82 76

A QUINA HORA PASSA EL TREN ?

Joan Barceló i Bauzà

Durant molts anys el pas del tren de la línia Palma-Felanitx va ser una referència horària per la gent que vivia o treballava a prop de la via. El ferrocarril quan passava pels nostres camps, era el rellotge dels pagesos, tot just se sentia el renou de la màquina que s'apropava o el xiulet que advertia del perill de la seva proximitat. També establia l'hora de berenar dels al·lotjells. Malgrat la presumpta fama d'impuntualitat, a causa dels retards, que tenen els trens, es pot dir que habitualment arribava d'hora.

COM ERA UNA JORNADA A L'ESTACIÓ

A partir del 7 d'octubre de 1897, el dia després de la inauguració, el tren de la línia Palma-Felanitx realitzava tres serveis d'anada cap a Palma i tres més de tornada. El primer que entrava a Porreres, a les 7:27, procedia de Felanitx. S'ha de tenir en compte que es tracta sempre d'hores solars. En aquell temps els rellotges no duïen, com ara, una o dues hores d'avanç. Aquesta primera aturada durava només un minut. Com és natural els passatgers havien de pujar amb certa rapidesa. Es fàcil suposar que devia esser un dels trajectes

més concorreguts i format per un públic especialment divers.

Centenars de vegades hi degueren pujar aquells emigrants porrerencs que, amb el coret estret, deixaven enrere el seu difícil poble. L'estació era l'última imatge que veïen de la vila. Els anys finals del segle passat i les tres primeres dècades de l'actual foren d'escàs futur econòmic i de continua recerca d'una vida i un treball millors. Moltes d'aquelles persones, joves o casades, potser amb fills petits, no tornarien pus. El camí de ferro se'ls enduria per sempre. La il·lusió i la tristesa també viatjaven en tren.

Continuem. El pròxim moviment a l'estació porrerenca es produïa a les 9:48, instant en que arribava, procedent des de Ciutat, el primer comboi de la jornada en sentit contrari. Entre els usuaris hi havia viatjants de comerç, soldats que tornaven de permís, algun funcionari, el correu, etc. Un minut després, la màquina de vapor reprenia -sense pressa- la seva marxa cap a Felanitx.

El segon viatge envers la capital sortia del nostre poble a les 11:43. Per arribar a l'Empalme de Santa Maria s'havien de recórrer 36 quilòmetres. A continuació, a les 15:48 de l'horabaixa, tornava de Palma el segon del dia. Després, a les 17:32 passaria el tercer i darrer procedent de Felanitx. Aquest servei aturava tres minuts, temps suficient per desenganxar vagonets de mercaderies (normalment cantons de marès procedents de l'estació de Canteres) i realitzar les altres operacions d'enganx que feien al cas. De la vila es carregava bastant de gènere: bestiar, vi,

aiguardents, fusta, productes agrícoles, algun material de construcció i paqueteria diversa.

L'últim tren del dia era el que arribava de Palma a les 21:09 del vespre. Persones que havien fet tota la jornada a Ciutat i retornaven al poble ocupaven els seients. També en aquesta ocasió s'aturava durant tres minuts. Els pocs diaris vespertins que es distribuïen al poble -"La Última Hora"- viatjaven en l'expedició. Amb el darrer toc de campana i l'últim xiulet d'avís finalitzava la rutina d'un dia, que continuaria al següent. I així durant més de setanta anys...

Les hores de sortida variarien al llarg dels anys. Sabem que a partir del 20 de juliol de 1907 hi hagué un canvi d'horaris. Les sortides de Felanitx passaren a les 6:40 (això vol dir que devers les 7 del matí ja era a Porreres), 12:15 i a les 17 en punt del decapvespre. Des de Palma sortien viatges a les 7:40, 14.03, 18:15 i alguns dies també n'hi havia a les 6.30 i 17:15.

Durant la Segona República el primer servei sortia de Palma a les 9:10 (aquí ja s'havia avançat l'hora oficial en relació a l'hora solar) i arribava a Felanitx a les 10:52. Necessitava, per tant, una hora i tres quarts per fer tot el trajecte. Els altres eren a les 14:10/15:50 (hora d'arribada prevista) i 19.16/20.57.

Segons diversos almanacs de l'època, que s'han utilitzat per a confeccionar aquesta aproximació horària, durant el 1936 desde Palma hi havia un tren directe a Marratxí a les 8:25, directe a Santa Maria a les 14:15 i l'últim del dia a les 18:30, que els diumenges i festius retrassava la sortida fins a

les 20 hores. Aquest any el primer servei continuava essent el que procedia de Felanitx, amb inici les 7:15 i arribada a Palma devers les 8:51. Seguien els de les 12:00/13:36 i 17:20/18:56. El diumenge, dimarts, dimecres i dissabte les sortides canviaven a les 6:45 i 12:30, encara que també l'hem trobat publicat a les 11:55 Diumenges i festius l'últim tren cap a Palma partia de Porreres després de les 8 i quart del vespre. La guerra del 1936-1939 provocà una nova reestructuració horària. L'hora oficial tornà a canviar i el primer que partia des de Ciutat ho feia a les 8:40. Els dissabtes n'hi havia un a les 18:15. Trobam també durant la guerra, bàsicament, un retoc d'un quart envant o enrera sobre els horaris que existien abans. La novetat és que s'incorpora un servei coordinat per carretera. Ha aparegut, d'aquesta forma, la competència organitzada, que a la llarga acabarà per derrotar el ferrocarril. Els diumenges la camiona, denominació popular del servei d'autobús, sortia a les 9:15 de Palma i els altres dies a les 14:30 i a les 19:00. Aquest complement per carretera, des de la Vila, tenia sortides a les 6:30, 7:30, 13:00 (els dissabtes) i 17:00 (diumenges). Però això ja és una altra història. El 1951 la Companyia dels Ferrocarrils de Mallorca cedeix l'explotació de la línia als Ferrocarrils de Via Estreta, una societat estatal que passa a administrar les concessions caducades. Cap a l'any 1953-54 el tren sols realitzava dos trajectes en cada sentit. Era el principi de la decadència. De Palma partia a les 14:35 i a les 18:50. De Felanitx a les 7:00 i a les 17:20. Hem trobat també sortides a les 9:10 i 19:21, potser de caràcter temporal. L'autocar per carretera des de Palma sortia aleshores a les 17 del capvespre. El

1967 la societat que explotava els 43 quilòmetres del ramal decidia tancar-lo. Les vies de 915 mil·límetres s'alçaren, els terrenys es vengueren en subhasta, els terraplens s'anivellaren, els ponts s'arrasaren i les trinxeres per on passava la infraestructura viària s'omplí de brutor i escombraries. Des de l'Estació de Porreres es podia enllaçar, via ferrocarril, pràcticament amb tres quartes parts de Mallorca. En aquesta relació, a la que no hi figura encara el ramal de Santanyí, ni la continuació de Manacor fins a Artà, podem veure les distàncies que hi havia entre Porreres i les altres estacions mallorquines.

Palma.....	45	quilòmetres
Pont d'Inca.....	41	"
Marratxí.....	36	"
Santa Maria.....	30	"
Consell.....	34	"
Binissalem.....	37	"
Lloseta.....	41	"
Inca.....	44	"
Empalme.....	49	"
Sineu.....	58	"
Sant Joan.....	60	"
Petra.....	69	"
Manacor.....	79	"
Santa Eugènia.....	23	"
Algaida.....	14	"
Montuïri.....	7	"
Canteres.....	6	"
Felanitx.....	13	"
Llubí.....	54	"
Muro.....	58	"
Sa Pobla.....	62	"
Alaró.....	38	"

ELS PREUS DE L'ANY 1912

A l'any 1912 el preu d'un viatge en tren per anar a Palma valia, des de Porreres, 3,05 pessetes en primera

categoria, 1,80 en segona i 1,25 en tercera categoria. Si es botava al Pont d'Inca o a Marratxí el valor del bitllet era idèntic.

Per a les altres estacions es despatxaven només bitllets de primera i segona. Aquests eren els seus valors:

Santa Maria:	2,40 i 1,60 ptes.
Consell:	2,50 i 1,60 ptes.
Binissalem:	2,70 i 1,80 ptes.
Lloseta, Inca, Empalme, Sineu i Sant Joan:	2,95 i 1,80 ptes.
Petra:	3,10 i 2,10 ptes.
Manacor:	3,50 i 2,40 ptes.
Sta. Eugènia:	1,85 i 1,20 ptes.
Algaida:	1,40 i 0,80 ptes.
Montuïri:	0,70 i 0,45 ptes.
Canteres:	0,65 i 0,45 ptes.
Felanitx:	1,05 i 0,75 ptes.
Llubí:	3,55 i 2,85 ptes.
Muro:	3,65 i 2,20 ptes.
Sa Pobla:	3,70 i 2,20 ptes.
Alaró:	2,80 i 1,85 ptes.

UN ACCIDENT DE L'ANY 1902

El tren donà alegries i disgusts. En aquest darrer capítol hi podem incloure un fet ocorregut el 14 de febrer de l'any 1902 i que al dia següent detallava, en una crònica, el corresponsal porrerenc del "Diario de Mallorca":

Ayer al poco rato de haber salido el tren de la una de la tarde de la estación de este pueblo para Palma, y cuando llevaba muy poca velocidad, unos cuantos niños de siete a ocho años se subieron a un vagón vacío para ir en él hasta la carretera de Lluchmayor. Uno de ellos tuvo la mala suerte de resbalar. La rueda del vagón le cogió un pie, magullándole todos los dedos. Según declaración facultativa será necesaria la amputación del pie.

PORRERES I EL FERROCARRIL

Pere J. Brunet Estarellas

El primer ferrocarril construït per iniciativa espanyola va començar a funcionar a Cuba, entre La Havana i Güines, el 1.837, ara fa cent-seixanta anys. Dotze anys separen aquest aconeteixament del que a la bibliografia ferroviària marca l'inici del negoci ferroviari al món i que es va produir el 1.825 amb l'establiment d'un tram de devers quaranta quilòmetres entre les ciutats angleses d'Stockton i Darlington.

Un empresari català que precisament havia fet fortuna a Cuba fou l'impulsor del primer ferrocarril peninsular, el de Mataró a Barcelona (1.848), de 19 quilòmetres. A una primera etapa, i com a conseqüència de diferents iniciatives locals, es varen construir una sèrie de trams ferroviaris aïllats i de curta longitud. Aquesta tendència va canviar després arran de la formació de les grans companyies ferroviàries, implicades en la construcció de línies ferroviàries de major abast territorial.

Corria l'any 1.852 quan començà a planterjar-se la possibilitat de cons-

truir un ferrocarril a Mallorca. Pareix ésser que fou el llavors governador civil de la província qui va promoure les primeres reunions entre els principals agents econòmics de l'illa.

Pul Bouvij de Schorenborg, un enginyer de mines a Amsterdam i establert a Mallorca per dirigir l'exploració d'unes mines de lignit, realitzà el primer estudi ferroviari. Al seu *Programa de un camino de hierro de tercera clase entre Palma, Inca, Manacor i Felanitx*, (1.856) projectà la construcció d'un ferrocarril de via estreta i 105 quilòmetres, constituït per una eix principal entre Palma (llavors tenia devers 52.000 habitants) i Inca (6.000 habitants), amb una ramificació des de Santa Maria (2.300 habitants) a **Porreres (4.500 habitants)**. Des d'aquí tornava ramificar-se en direcció a Manacor (12.300 habitants) i a Felanitx (10.500 habitants).

A un moment en que Mallorca tenia una població de poc més de 200.000, Bouvij concebí una xarxa ferroviària que donava servei als

quatre principals nuclis de població del sector central i meridional de l'illa i a molts d'altres que coincidien amb el traçat, constituint-se **Porreres** en un nus ferroviari estratègic.

Aquestes previsions mai no es compliren i amb el temps els esforços s'orientaren principalment en l'establiment d'un primer eix ferroviari entre Palma i Inca.

Eusebi Estada Sureda, l'enginyer mallorquí de major prestigi d'aquella època, donà el definitiu impuls al ferrocarril i la publicació dels seus *Estudios sobre la posibilidad económica de establecer un camino de hierro entre Palma e Inca* (1.871) serviren per justificar la seva viabilitat. L'aparició d'aquest opuscle estimulà l'aportació del capital necessari per a la seva construcció i la constitució (1.872) de la que seria la primera companyia ferroviària mallorquina: el Ferrocarril de Mallorca.

Inaugurada el 1.875 la secció ferroviària entre Palma i Inca, de 28'6 quilòmetres, començaren a aparèixer divergències quant a la priorit-

RAR
Ca'n guillem
Tel. 64 74 95 PORRERES

Sa Roqueta
MUSIC-BAR

Tel. 16 83 10
Avgda. Bisbe Campins, 13
PORRERES

zació de les noves línies a construir. L'interès per part d'un important col·lectiu per difondre la xarxa ferroviària pel pla i pel sector meridional de l'illa explica que al poc temps (1.876) es constituís una nova companyia, denominada Ferrocarrils del Centre i Sud-est de Mallorca, amb l'objectiu de dur a terme “ *la construcción y explotación de los Ferro-carriles de Palma a Manacor por Lluchmajor, Porreras y Felanitx y de Manacor a Inca por Petra i Sineu con un ramal a la Puebla que vaya a terminar en el punto que mejor cumpla a los intereses de la sociedad* ”.

La necessitat d'aconseguir una estructura ferroviària única a un territori tan petit i limitat com l'insular motivà la fusió el 30 d'abril del 1.876 d'ambdues societats en una sola, ara denominada dels Ferrocarrils de Mallorca.

Seccions del Ferrocarril de Mallorca (Ferrocarrils de Mallorca des del 1.876), segons la seva longitud, any d'inauguració i suspensió del servei.

en aquest darrer any arribaren a cobrir una longitud de devers 80 quilometres, amb una morfologia constituïda per un eix principal de Palma a Manacor i una bifurcació fins a Sa Pobla des de l'estació intermitja de Son Bordils.

Aquesta estructura territorial deixava al marge el sector meridional de l'illa, de manera que la possibilitat de fer arribar el ferrocarril a Lluchmajor, **Porreres** o Felanitx fou durant molt de temps una assignatura.

Per tal de donar solució al problema, es realitzaren estudis i s'arribaren a unes conclusions que tingueren com a denominador comú la previsió d'importants inversions i una conseqüència immediata, la momentània pèrdua d'interès pel projecte.

A més de les propostes fetes amb anterioritat o coincidents amb la implantació del ferrocarril, el 1.876 s'iniciaren l'estudi d'una línia entre Palma i Manacor per Lluchmajor, **Porreres** i Felanitx, i que contemplava també donar servei a les pedreres de mares del Coll en

paralitzaren al poc temps a causa de la preferent atenció de la companyia en la construcció del tram ferroviari entre Inca i Manacor. En qualsevol cas, els 13 primers quilometres que la havien estat objecte d'estudi a finals del 1.877 demostraven l'alt cost de la seva realització a causa dels obstacles topogràfics a salvar i preveïen una baixa rendibilitat de la seva explotació.

Malgrat el clima de pessimisme creat, la idea no fou abandonada, com ho demostra el fet que els Ferrocarrils de Mallorca, aprofitant una concessió atorgada pel Ministeri de Foment, redactessin el 1.883 l'avantprojecte titulat *Camino de hierro de Palma a Manacor por Lluchmajor, Porreras y Felanitx, con un ramal al Puerto de Palma y de La Puebla al Puerto de Alcudia...* L'execució d'aquest projecte hagués suposat, a més d'allargar les vies fins a la badia d'Alcúdia, tancar la xarxa ferroviària amb un circuit. Contràriament a aquest model, el creixement territorial dels Ferrocarrils de Mallorca es va basar en la construcció d'una espècie d'espina de peix que tendria la secció Palma-Inca com a dorsal i les de Santa Maria-Felanitx (1.897) i de Palma-Santanyí serien les seves ramificacions.

Les successives pròrrogues concedides pel Ministeri de Foment serviren per no, perdre els drets de la concessió, al temps que per proposar la variació del traçat amb la intenció d'abaratir el cost de construcció. La proposta, que seria la definitiva, contemplava no iniciar la línia des de Palma sinó fer-ho a partir de Santa Maria (la seva estació es trobava a una cota de 129 metres)

S'aprofitava així la via ja existent i s'aconseguia estalviar 10 quilòme-

Secció	Inauguració	qms	suspensió
Palma-Inca	1875	28'60	-
Palma-port de Palma	1877	2'90	1931
Inca-Sineu	1878	13'84	1977
Son Bordils-Sa Pobla	1878	13'10	1981
Sineu-Manacor	1879	21'31	1977
S.Maria-Felanitx	1897	42'79	1964
Palma-Lluchmajor	1916	30'72	1964
Lluchmajor-Campos	1917	13'00	1964
Campos-Santanyí	1917	17'50	1964
Manacor-Son Servera	1921	20'38	1977
Son Servera-Artà	1921	9'97	1977
doble via Palma-Inca	1931	28'60	-
ramal subterrani	1931	2'13	1964

Entre el 1.875 i 1.879 es van addicionar nous ramals de manera que

Rabassa i de Son Verí. Tanmateix, aquests treballs es

tres de vies, a canvi de no fer passar el ferrocarril per Lluçmajor.

Acceptada la proposta de variació el 1.892 s'iniciaren els treballs tècnics necessaris per elaborar el projecte definitiu de la línia, que tindria 43 quilometres i donaria nou servei als pobles de Santa Eugènia, Algaida, **Porreres** i Felanitx.

L'ocupació de terrenys derivada de l'extensió de la via i construcció d'estacions afectà a un total de 654 parcel·les, la majoria de les quals foren comprades directament per la companyia i només en relació a tres, localitzades a Santa Maria, existí desacord entre les parts i foren objecte d'expropiació.

Per tal d'abaratir l'inversió en aquesta partida, la companyia demanà als pobles implicats la franquícia dels terrenys que havien de ser ocupats per les instal·lacions. En relació a aquest tema, **Porreres** marcà la diferència pel fet de ser el primer municipi que va acordar la cessió gratuïta dels mateixos

segons unes declaracions que aparegueren publicades com apèndix a les memòries dels Ferrocarrils de Mallorca del 1.892

L'emissió d'obligacions hipotecàries i amortitzables a llarg termini per un valor d'un milió de pessetes fou el recurs que permeté a la companyia formar el capital necessari per assegurar la construcció del ramal. Les obres començaren l'1 d'abril de 1896 a la secció (Santa Eugènia-Algaida) conclourien el 1897, quedant oberta l'explotació de la línia el 7 d'octubre d'aquest any, amb tots els edificis de viatgers construïts, manco el de Cantereras que s'acabà el 1902. La línia de Felanitx seria la darrera en construir-se al segle passat i la seva inauguració va fer que la xarxa dels Ferrocarrils de Mallorca arribés a tenir una longitud de devers 123 quilòmetres.

Amb la posada en servei és produí un augment del trànsit general de viatgers i de mercaderies, seguint una tendència oscil·lant fins la

postguerra, moment a partir del que s'inicià un irreversible procés de declivi del trànsit ferroviari a causa de la competència de la carretera i de les cada vegada menors estacions de ferrocarril.

La línia de Felanitx, la de Santanyí i la que connectava l'estació de Palma amb el Port foren les primeres afectades per la política de suspensió del servei exercides per FEVE a partir de 1964. Aquesta estratègia afectà posteriorment a la resta de línies, de manera que avui es menten en explotació solament la doble via entre Palma i Inca.

Un fet diferencial convé ressaltar de les línies de Felanitx i Lluçmajor: la seva total desafectació. Això vol dir que no solament es va extingir el servei sinó que, en una ràpida operació especulativa, es va procedir a la venda de la infraestructura ferroviària en desús, impossibilitant la rehabilitació del ferrocarril o de dur a terme qualsevol tipus d'actuació alternativa sobre l'antiga plataforma ferroviària i les seves estacions.

Porreres • tlf. 64 73 16

NOTES PUBLICADES COM A APÈNDIX A LES MEMÒRIES DELS FERROCARRILS DE MALLORCA DEL 1.892

Apèndice núm.6

D.Ramón Mas y Mas, Secretario del Ayuntamiento de la villa de Porreras del que es Alcalde y Presidente D.Antonio Sitjar y Sitjar.Certifico: que en el libro de actas de la Junta Municipal de Asociados del corriente año se encuentra entre otras el acta correspondiente a la sesión celebrada el día ocho de los corrientes cuyo contenido literal es como sigue: En la villa de Porreras á 8 de diciembre de 1.892: á las cinco en punto de la tarde bajo la presidencia del Sr Alcalde don Antonio Sitjar y Sitjar se reunieron en el Salón de Sesiones de las Casas Consistoriales previamente convocados los Sres del margen, Concejales los primeros i vocales Asociados los segundos que todos reunidos forman la mayor parte de la Junta Municipal compuesta en su todo de veinte i seis individuos. El Sr Presidente declaró abierta la sesión manifestando que tenia por objeto la discusión y aprobación de las bases formuladas por la Comisión nombrada por la misma junta en sesión de 13 de noviembre último, para la cesión del terreno sobre que ha de construirse la estación de esta villa y via ferrea hasta Montuiri á favor de la Compañia constructora titulada de Ferrocarriles de Mallorca cuyas bases se habían discutido y aprobado por el Ayuntamiento en 27 noviembre último fallando por consiguiente para llevar a efecto la escritura pública la aprobación de esta junta. Acto seguido me ordenó la lectura en alta voz de las referidas bases

que copiadas á la letra dicen así:

"Bases para un contrato entre el Ayuntamiento de la villa de Porreras i la Compañia de Ferro-carriles de Mallorca sobre auxiliar la construcción del camino de hierro de Sta María á Manacor por Sta Eugenia, Montuiri, Porreras y Felanitx con la franquicia de los terrenos que se tengan que ocupar.

1ª.- *La Compañia de los Ferro-carri-les de Mallorca concesionaria de la linea de Sta María á Manacor por Montuiri, Porreras y Felanitx, se obliga a construir dicha linea siempre que los pueblos servidos por la misma exceptuando Sta María y lo que mas adelante se dirá para Sta Eugenia, auxilien á la Compañia con los terrenos que necesite para la instalación del camino y de sus dependencias en la forma que se explicará en las bases siguientes:*

2ª.- *Los terrenos que á cada Municipio corresponderá facilitar serán los ocupados por la vía desde la salida de la estación del pueblo que lo sigue en el trayecto hacia Palma hasta la salida de su estación en la dirección contraria ; y por esta base se compromete el Ayuntamiento de Porreras á ceder gratuito á la Compañia todo el terreno que esta necesite para establecer la vía férrea hasta la distancia minima de quinientos metros de Montuiri : todo el requerido por emplazamiento de los edificios de su estación y vías de servicio y el que requiera en su caso el camino que haya de enlazar la estación con el pueblo á cuya construcción se obliga también la Compañia. La estación de Porreras se situará a la máxima distancia de 500 metros a contar de las últimas casas del pueblo.*

3ª.- *Será obligación de la Compañia la instrucción de los expedientes de*

utilidad pública y de expropiación forzosa para la adquisición de los terrenos. Una vez terminados será de cargo y cuenta del Ayuntamiento de Porreras todo lo concerniente a la expropiación que se llevará á cabo entendiéndose el Ayuntamiento directamente con los particulares. La Compañia podrá desde luego ocupar los terrenos, explanarlos y establecer en ellos la vía, obras de fabrica y edificios, i ultimar la expropiación por el Ayuntamiento á tenor de lo prevenido en la ley de expropiación forzosa.

4ª.- *En el caso de que el Ayuntamiento de Porreras no le convenga ó no pueda desembolsar de una vez sola y desde luego el valor total de los terrenos expropiados cuyos dueños pidan inmediato,pago, se compromete la Compañia á facilitarle en calidad de prestamo las cantidades que importen los terrenos expropiados á condición de reintegrarse en el número de anualidades que fije el Ayuntamiento que no podrán exceder de cinco ni ser menor de la quinta parte la cantidad anual que se señale para la devolución, la primera anualidad vencerá el dia que se abra á la explotación la linea en la parte comprendida entre Sta María y Porreras y las anualidades restantes en cada uno de los años sucesivos a partir desde el dia que venza el primer plazo; devengarán las cantidades pendientes de pago interés á razón del 6 por ciento anual a favor de la Compañia, cuyos intereses serán satisfechos al vencimiento de cada uno de los plazos sucesivos por toda la suma que en aquella fecha esté pendiente de solución. El Ayuntamiento podrá antes de vencer cualquiera de dichos plazos anticipar en todo ó en parte lo que adeude, dejando desde aquel dia de devengar interés la suma que se satisfaga.*

5ª.- *El Ayuntamiento de Porreras deberá garantizar convenientemente á la Compañía de Ferro-carriles de Mallorca las cantidades que ésta adelante para pago de terrenos expropiados cuya garantia subsistirá hasta la completa solución de la deuda.*

6ª.- *El Ayuntamiento de Porreras quedará libre del compromiso á que se refiere este documento si alguno de los pueblos no exceptuados no conviniere en abonar el valor de los terrenos expropiados y que le corresponda a tenor de la base número 2 ó la parte proporcional á lo satisfecho por Porreras en relación con el número de habitantes por más que la Compañía quiera relevarle de dicha obligación, entendiéndose que esta excepción se refiere al pueblo de Sta Eugenia y a lo manifestado respecto de Sta María. En caso de que verificado el pago total ó parcial por el pueblo de Porreras sin que Felanitx haya contribuido con lo que le corresponda y conviniere á la Compañía continuar la vía hasta Felanitx sin obtener el pago ó compromiso expresados de parte del Ayuntamiento de dicha Ciudad deberá reintegrar al pueblo de Porreras el capital con que hubiere subvencionado la construcción.*

7ª.- *Versando este contrato sobre cosa que no tiene más que un poseedor se halla la adjudicación de los auxilios del Ayuntamiento, exenta de la obligación general de hacerse en pública subasta y el Ayuntamiento se compromete á solicitar desde luego del Gobernador que declare dicha excepción arregladamente á lo prevenido en el Real Decreto de 4 de Enero de 1.883 “.*

Impuestos los señores concurrentes de todas y cada una de las bases acabadas de ver y copiadas anteriormente el Sr Alcalde declaró

abierta la discusión. Varios Sres Concejales y Vocales de la junta hicieron uso de la palabra en pro de las mismas y no habiendo ninguno que objetara nada en contra el Sr Presidente puso a votación si se aprobaban ó no las bases formadas por la Comisión nombrada por esta junta en sesión de 13 de Noviembre finado para la cesión del terreno necesario para el establecimiento de la estación de esta villa y de la vía ferrea á la de Montuiri de que había dado lectura dando el resultado siguiente: Sres que dijeron si :

D. Gaspar Barceló y Sastre. D. Miguel Barceló y Lladó. D. Cristóbal Mora Morlá. D. Nadal Meliá Juan. D. Miguel Cardell Bosch. D. Jaime Mora Coll. D. Miguel Noguera Servera. D. Francisco Miró Fuster. D. Miguel Sampol Sastre. D. Sebastián Meliá Nicolau. D. Bartolomé Moll Sagreras. D. Rafael Beltrán Bou. Don Jaime Vaquer Fullana. D. Jaime Mora Sagreras. D. Cristóbal Barceló Verdadera. D. Miguel Mulet Escarrer. D. Antonio Sastre Coll, y el

Sr Presidente. Sres que dijeron que no: Ninguno. Incontinenti se acordó por unanimidad se otorgue bajo las bases aprobadas la correspondiente escritura de compromiso con la Compañía de los Ferro-carriles de Mallorca concesionaria del ramal que desde Sta María, Santa Eugenia y Montuiri ha de llegar a esta villa, dando amplias facultades al Sr Alcalde D. Antonio Sitjar y Sitjar para que en nombre y representación de esta junta otorgue i firme dicha escritura con las cláusulas y obligaciones propias de su naturaleza y practique cuantas gestiones y diligencias sean convenientes y necesarias en este asunto para todo lo cual le otorgan el poder en derecho necesario. Y siendo ultimado el objeto de la convocatoria se declara

la sesión cuya acta leída por mi el Secretario en alta voz fué aprobada y firmada por todos los Sres concurrentes que saben de que yo el Secretario certifico: Antonio Sitjar. Gaspar Barceló. Miguel Cardell. Miguel Barceló. Nadal Meliá. Miguel Noguera. Jaime Mora. Rafael Beltrán. Francisco Miró. Miguel Sampol. Sebastián Meliá. Bartolomé Moll. Miguel Mulet. Cristóbal Barceló. Antonio Sastre. Ramón Mas, Secretario. Y para que conste y remitir á la Compañía de Ferro-carriles de Mallorca libro la presente de orden del Sr Alcalde que con su V.º B.º, firmo en Porreras á 12 de Diciembre de 1.892. El Secretario, Ramón Mas. V.º B.º El Alcalde, Antonio Sitjar. Hay un sello que dice: Alcaldía de Porreras.

Apéndice núm.7

D. Ramón Mas y Mas, Secretario del Ayuntamiento de la villa de Porreras del que es Alcalde Presidente D. Antonio Sitjar y Sitjar. Certifico: que en la sesión celebrada por este Ayuntamiento en el día 18 de los corrientes se encuentran entre otros el particular que copiado á la letra dice así:” *El Sr Alcalde dió cuenta á la Corporación de que la Junta Municipal de Asociados en sesión de ocho de los corrientes aprobó las bases definitivamente de que fueron estipuladas con la Compañía Ferro-viaria de Mallorca para la cesión de los terrenos que á este Municipio corresponden indemnizar á la citada Compañía desde la estación de Montuiri á la que se ha de implantar en esta villa ordenándose la lectura íntegra de la citada acta, impuesta la corporación acordó por unanimidad conforme con el acuerdo de la citada junta, comisionar al Sr Alcalde D. Antonio Sitjar y Sitjar dándole amplias facultades*

para que en nombre y representación de este Ayuntamiento otorgue i firme la oportuna escritura de cesión á favor de la Compañía de Ferro-carriles de Mallorca con las cláusulas y obligaciones propias de su naturaleza bajo las condiciones ó bases aprobadas, practicando cuantas gestiones y diligencias sean convenientes y necesarias en este asunto para todo lo cual le otorgan el poder en derecho necesario". Y libro la presente de orden del Sr Alcalde que con su Vº Bº, firmo en Porreras á 30 de Diciembre de 1.892. El Secretario, Ramón Mas. Vº Bº. El Alcalde, Antonio Sitjar. Hay un sello que dice: Ayuntamiento de Porreras.

Nota : Documentació cedida pel sr. Pere Brunet (Professor de la UIB)

JOSEP PLA ENTREN A PORRERES

Maria Barceló i Crespi

Enguany ha estat declarat l'any Pla per tal de commemorar el centenari del naixement del cèlebre escriptor empordanès, esdevingut el 1897.

Josep Pla pel mes de setembre del 1948 va escriure una *Guía de Mallorca, Menorca e Ibiza*, publicada dos anys després a Barcelona per Edicions Destino.

En un dels seus recorreguts per l'Illa, amb la intenció de conèixer-la bé per després redactar la guia, Josep Pla va agafar el tren per anar des de Ciutat fins a Felanitx. Comenta que passa per totes les estacions però no se va aturar fins a Porreres. Textualment diu : Des-

*pués nos detendremos en Porreres, donde admiraremos la iglesia y la cada rectorial, que es pintoresca. En la iglesia se guardan dos piezas de la orfebrería mallorquina: una cruz procesional y una arqueta, ambas joyas de plata, de bella factura (siglo XV), admirablemente conservadas, de calidad excelente.*¹

Continuà cap a Felanitx que ressenya amb molta més profusió.

¹ De Porreres només consta aquesta breu descripció que és a la pàgina 233 de l'obra esmentada. A la pàgina 285 hi ha una fotogtafia de la rectoria amb el següent text: *La fina arquitectura de la casa rectorial de Porreres.*

**De todo...
y paseando**

Centrotiendas

Es Crèdit

**BANCO DE
CREDITO BALEAR**

VIAJES

PEGASO S.L.

Germans Leiva

**Pare Bartomeu Pou, 2
07003 PALMA DE MALLORCA
Tel. 75 10 28 - Fax: 75 05 67**

DE QUAN EL TREN PASSAVA PER PORRERES. NOMÉS ME'N RECORD QUE NO ME'N RECORD.

*Una infància viscuda entre els
darrers xiulets del tren.*

Gaspar Barceló i Barceló

Recordar amb nostàlgia les coses que fèiem o dèiem quan érem nins petits és molt graciós. I fer-ho acompanyat dels mateixos companys de jocs o de l'escola resulta prou entretingut i divertit. Però recordar amb la mateixa nostàlgia, fets, vivències i sensacions que ni tan sols hem viscut i que ni molt menys recordam pot semblar contradictori, ara que, si giram fulla de cap enrere i pensam que la nostra infància va anar d'una manera o altra lligada als darrers xiulets del tren, tot plegat no deixa de tenir el seu encant.

Me'n record de quan ma mare els dematins em rentava la cara, em vestia, em preparava el berenar, em posava el "bavero", em feia la clenxa per anar a l'escola i després m'acompanyava fins al cap de cantó de la tenda de *Ca'n Llagost* i no em perdia de vista fins que havia entrat a *Ca's Hermanos*, però no me'n record de sentir xiular el tren, ni tampoc que ella em digués: "**ho sents? això és el tren**". Me'n record que en aquell temps, fa trenta anys, feia més fred que ara, plovia més sovint, i que l'únic que sentia xiular eren les meves orelles blaves i plenes de sedes quan la monja de torn les "m'acariciava" simplement per haver parlat amb el nin que seia al meu costat al mateix "pupitre", o per demanar la màquina de fer punta o l'esborradora al company que tenia al meu darre-

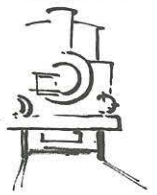
re, (no et podies despistar ni un moment). Me'n record també de les mans ja velles i ruades d'aquella monja tan impacient i poc amable (*jo trobava que era dolenta*) amb els nins, però no me'n record que mai ens digués: "**si avui feis bonda, demà anirem a veure passar el tren**". Més aviat ens deia que si no la crèiem ens tancaria dins el "cuarto" fosc (*dit "cuarto" de les rates*). Me'n record que, abans de sortir d'escola al migdia, ens posaven un disc (*crec que era una marxa militar*) i ALA! tots els nins al ritme de la música fent voltes per la classe i picant amb els peus a terra com a rabiosos cap a la porta, i que una vegada al carrer, uns cap amunt i altres cap avall corriem a manades desfetes cadascú de cap a ca seva amb la cartera damunt el cap per no banyar-nos, però no me'n record que cap amic meu digués: "**anam a veure arribar el tren?**". Me'n record que ma mare em renyava si arribava brut i amb esquitxos per haver ficat els peus dins els bassols, però no me'n record que em digués: "**ja has tornat a l'estació a veure a passar el tren!**". Me'n record també que les monges ens duïen a fer berenades a sa Plaça de Toros, però no me'n record que ens duguessin a fer-ne cap **pels voltants de l'estació**. Me'n record que els horabaixes hivernals, foscs, freds i plujosos, jugàvem a "cunions", a "burro" a "piola" o als quatre cantons per damunt la plaça, i que algun dels qui hi érem ens comentava com si allò fos un gran esdeveniment (*de fet per tots els nins ho era*): "**demà no vendré a escola, perquè he d'anar a Palma**", però no me'n record que digués que hi havia d'anar amb **el tren**. Me'n record quan ja érem més grandets que anàvem amb la "sitra" a voltar per foravila, però no me'n record que mai anéssim a

veure passar, arribar o partir el tren. Me'n record que un any el Rei Gaspar (*a les hores en Gelabert*), em dugué una "locomotora" que anava amb piles i a més duia un xiulet incorporat, i que al poc temps de tenir-la, amb un esclat va deixar de xiular, però no me'n record de quan **el tren de bon de veres va xiular per darrera vegada per les rodalies de l'estació de Porreres...**

Me'n record...

Me'n record que ma mare em va dir: "**tu hi havies anat amb el tren, no te'n recordes?**". De bades hi pens i res em fa recordar que al meu poble hi hagués hagut tren. Només puc recordar que quan el tren pegava les darreres envestides pel mig dels camps que envoltaven Porreres abans d'enfil·lar el camí cap a Ciutat, jo i els meus amics, indiferents al que devia passar, jugàvem tan bé pels carrers humits de la vila i envoltats d'aquell renouet d'aigua, que quasi cada dia rajava per les canals, que ni tan sols els sentíem! als remugs del tren. Com tampoc poguérem sentir les poques veus discordants que segurament hi degué haver al seu moment sobre la retirada del servei ferroviari a Porreres.

Nosaltres, els més menuts, no em sabíem res de res, l'únic que vàrem poder saber amb el pas del temps era que havien retirat el servei del tren perquè ja no era rendible: ja començava a haver-hi bastants de cotxes i a més feia molts d'anys que ja hi havia servei d'autocar. I han hagut de passar 30 anys perquè poguem saber-ne un poquet més d'una petita part de la història de Porreres, de la nostra pròpia història, la de tots els porrerencs, una història viva i plena de bons records i anècdotes pels qui sortosament la pogueren viure. Setanta anys (1.897-1.967) d'història no

passen debades i, si més no, els llavors responsables no donaren importància al que havia estat el tren, al seu moment més càlid, pel desenvolupament del comerç industrial i agrícola de Porreres.

Tot el que us he contat em resulta a la vegada bonic i trist, perquè tot i haver-ho viscut:

DE QUAN EL TREN PASSAVA PER PORRERES, NOMÉS ME'N RECORD QUE NO ME'N RECORD.

Però, així i tot, crec que setanta anys d'història es mereixen més que mai l'homenatge. I gràcies a l'Agrupació Cultural de Porreres, que durant l'any 97 ha anat commemorant el centenari de l'arribada del primer tren a la vila, tots els porrerencs han tingut l'ocasió de recordar un mitjà de transport tan desconegut per molts i tan fantàstic i enyorat per altres, com pugui haver estat el tren amb el seu pas per la vila de Porreres.

Llorenç Cerdà Mora

Carrer Major, 75 - 2º A
Tel./Fax 64 79 11

Venda de Bolets

EL TREN: UNA DE LES ALTERNATIVES A L'AUTOPISTA.

Margalida Barceló
Plataforma de Porreres contra l'autopista de Llevant-Migjorn.

Si el Govern Balear volgués, hauria pogut fer un estudi (o encarregar-lo a qualche expert que tengui un poc d'ofici, un poc de seny i una mica de visió de futur), de les necessitats de transport que tenen els mallorquins i mallorquines i els visitants estrangers. Haurien vist que l'autopista és innecessària si hi ha una millora de les carreteres actuals, **si s'obrin noves línies de tren i si se subvenciona el transport col·lectiu.**

El tren no faria nosa a ningú. Diuen, ells, que no és rendible. Evidentment jo no som una experta, però si observem el que fan a altres illes d'Europa, es fàcil constatar que no **tuden quarterades i quarterades** per asfaltar-les i perquè hi passin cotxes i cotxes i cotxes.

A les illes el territori és limitat i s'acaba a la mar. Això ho sap tothom menys els polítics del PP (de moment) i els tècnics que han venut l'ànima al PP. **Hi deu haver illes amb trens**, amb transport col·lectiu subvencionat, amb carrils i rutes per bicicletes i amb una xarxa viària descongestionada. Illes on no és obligatori que tots els habitants de més de 18 anys tinguin cotxe. Estudiar aquests casos i oferir opcions als ciutadans

i ciutadanes és la feina que haurien de fer els experts i expertes que treballen pel Govern Balear i que pagam entre tots els habitants d'aquesta illa.

Tothom sap que **a Mallorca n'hi havia de tren. I ara no n'hi ha**, però n'hi hauria si, al seu moment, s'hagués millorat la xarxa ferroviària, s'hagués modernitzat i si, com pertoca a qualsevol estat, s'hagués assumit que no és una empresa, sinó que és un servei públic indispensable com ho són l'educació, la sanitat, les pensions dels jubilats, el servei de correus, etc. Els governants de la dictadura no se'n cuidaren, a Mallorca. Els governants mallorquins (demòcrates i autonòmics, en teoria) tampoc no ho fan i tenen la barra de dir que no ho faran encara que la gent ho demani.

Per això pagam impostos: per tenir els serveis públics que pertiquen. D'aquests impostos que pagam surten els 30.000.000.000 (observau els zeros: no m'he equivocat, són 30 mil milions) que costarà fer l'autopista de Llevant i que asfaltarà terres de Mallorca (una part de porrerencs) de forma irreversible. **Milions que no es gastaran ni en tren, ni en bitllets de tren o d'autocar més barats.** Milions que no ens ha regalat Madrid, encara que el President del Govern Balear, aquell que sempre somriu, ens ho vulgui fer creure.

Quan aneu a votar, pensau-hi.

EL TREN DE LA MEVA INFÀNCIA

Damià Duran

Ningú podrà evitar que determinats trens muiren algun dia, emperò la memòria que en tenim, les xerrades que en feim, els dona una certa immortalitat. Jo record, amb emoció, la fisonomia encisadora d'aquell primer tren carregat de ràbia, fumós i llarguerut. Tot i això, em sent un pobre arxiu mental d'aquelles sensacions infantils, ara ja assolades dins el meu subconscient. Tan sols un lleu murmurí d'imatges entremesclades i fent títres com a bufalagues retornen des d'allà endins de manera capritxosa.

Era un dia d'hivern, de cel baix i ploviscós. El ventet que bufava de tramuntana pels carrers des Sol i Passaratz m'obligava a caminar amb les manetes dins les butxaques. Ma mare duia el paraigua i em cobria més que a si mateixa.

Aquell dematí de soques banyades i de sol amagat, convidava més a escalfar-se dins les foganyes que a viatjar, emperò dins meu tot tenia un altre semblant. Ni els jocs dels diumenges, ni els petards de Sant Roc o les juguetes dels Reis, havien ressonat mai dins mi amb tanta d'alegria i ànsia gojosa. En uns breus moments veuria per primera vegada, la ferotge i arrogant cara d'un tren de veritat. Entretant la meva ment imaginativa anava creant realitats evanescents i fantasmes d'una cosa que m'era nova, intrigant i dominadora.

Així com ens acostàvem a l'estació pressentia els bramuls d'aquella màquina fantàstica que estirava tota una tirallonga de cases rodadores. Venia de per Son Orell, pas-

saria per Son Morlà i travessaria alguns paratges des Pla. Un cop per devers es Pou Rovat, pegaria la primera xiulada anunciadora de fer-se topadís i altiu.

Ja ve !, digué la gent, la qual començà a colocar-se amb presses sobre l'andana. Eren dones que vestien de pageses, altres de "ciutadanes", homes amb jerseis de llana filada o amb jaques i pantalons de vellut. Es cobrien el cap amb capell de feltre voltat d'una faixa negra. Elles, les dones, algunes, es tapaven part del cap amb mocadors de color, els millors i més nous que tenien, portaven alguna bossa farcida de coses, paners i senallons. Els homes fumaven tabac olor a pota. A la nostra espatlla quedaven vagons buits a prop d'altres carregats de sacs de garrova, botes de vi, ovelles, vadells... Tot allò tenia vida.

Ben aviat va partir de l'edifici central de l'estació un home petitó amb gorra i una banderola. Sabia on anava: sortia a camí al tren. "Ja és aquí " vaig sentir darrere meu. "Fes-te més cap aquí, donem la mà " em digué ma mare.

Prest, tot d'una, el destriàrem. Era una maquinota descomunal, obscura, amb dos ulls espantosos. Venia Déu sap d'on, anava cap a Ciutat. Pujàrem, tocà la campaneta un altre senyor amb gorra que pareixia donar ordres." Asseu-te que no trepitgis el peu a qualcú ". La gent no xerrava, es componia, col·locava paneres, maletins i mocadors de bolic estibats de queviures, de roba... El somni que m'havia acompanyat durant moltes d'estones es realitzava. El tren partí pegant una revinglada. Tot es mogué i començaren a desfilar els

arbres i les cases i molins d'aquella zona del poble. En passar pel pas a nivell del carrer major, la gent que anava a foravila

s'esglaià veient-nos tots endiumenjats, camí de l'infinit. Jo em sentia viatger de l'imprevist, amant de l'aventura. Acabava de descobrir l'hipnosi del paisatge, la mescla més tendra de realitat i ficció. A través de la finestreta entelada m'entraren els fantasmes de l'afusellament quan, a gran velocitat, travessàrem les terres de Son Jorbo, ran del cementeri. Per aquella zona hi vagava el terrible monstre de l'odi i la venjança de la Guerra Civil (1.936-1939). Emperò, ben aviat, els nous indrets de so n'Apoloni i de Banyeres, em transportaren, altra volta, a l'excitant aventura d'altres terres, de verdors diferents, de pastors desconeguts, de gent que llaurava...

Anant cap a Palma vaig descobrir la dimensió del més enllà, la progressió creadora de l'espai, el canvi del cel, l'escenari de pobles mai vists, d'altres mossos d'estació, de carabiners intentant aturar el contraban a la menuda (saquets de farina, sucre, arròs, tabac...), mentre aquelles muntanyes que, des de Porreres, tan sols destriava els dies d'aire clar, ara se m'acostaven com si venguessin de l'infinit, de la regió on es ponía el Sol. Sobre aquell camí de ferro, de xiulades i de carbonissa, la meva ànima viatjà cap allò inefable, sense fronteres, que es diu llibertat.

CULTURA POPULAR

GLOSATS AL TREN

Texts: **Antoni Pubil**
Apol·lònia Robina
 Il·lustracions: **Margalida Vidal.**

Record que quan era jove
 es tren anava molt potent
 passava tres vegades cada dia
 i quasi sempre duia gent.

Llavors no tenia cotxo
 cap casa particular
 i amb carretó o carro
 a Palma havíem d'anar.

Sols hi havia una galera
 en el poble, de lloguer,
 per això tots els trajectes
 amb carro havíem de fer.

Dues cinquanta costava
 anar a Palma i tornar
 però això en aquell temps
 encara ho trobavem car.

Han canviat molt ses coses
 amb el temps, ara i llavors,
 no ser si serà per mal
 o tal vegada més bo.

Ara ja no hi ha vies
 ni tampoc veim passar trens
 però per ses carreteres
 hi ha barbaritat d'accidents.

Ara ja tothom té cotxo
 i pot anar allà on vol
 però de sa carretera
 molta gent en du dol.

Se diu: "no hi ha temps que no torn"
 però aquest no tornarà
 quan Porreres tenia es tren
 que aquí volem recordar.

Apol·lònia Veny "Robina"

Ara anys en fa cent
 que a Porreres va arribar
 aquell primer tren que passà,
 il·lusió de molta gent.

El tren inaugural
 va partir de Felanitx
 tothom esperava amb desig
 aquell invent fenomenal.

I seguint el seu traçat
 recorregué pobles del Pla
 cap a Santa Maria continuà
 fins que a Palma hagué arribat.

Durant molts d'anys va portar,
 quasi el que dura una vida,
 paquets de tota mida
 i persones a treballar.

Fou un revolucionari mitjà
 que activà l'economia local
 perquè es feia fonamental
 a Palma anar a vendre el "gra".

Era un bon mitjà de transport
 que amb poc espai s'arreglava
 damunt dues vies transportava
 tot allò que duia a port.

En canvi les carreteres
 dia a dia es van aixemplant
 i contemplam amb espant
 com es mengen les voreres.

Era un mitjà poc perillós
 si les normes un seguia.
 i baldament no fes molta via
 tant duia pagesos com senyors.

Ara, però, per les carreteres
 pareix que volem provar
 qui primer arribarà
 amb el seu cotxe de carreres.

Ja no ens podem despistar
 i, per tant, no podem gaudir
 del paisatge que hi ha al camí
 quan sortim a passejar.

Quan de petit el veies passar
 era tot un espectacle
 avui fa falta un miracle
 per poder-lo tornar admirar.

I és que els temps han canviat
 la gent frissa d'arribar
 ningú no vol esperar
 que passi el tren pel seu costat.

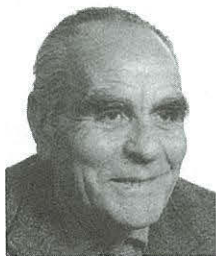
Toni Gornals "Pubil"

EL QUE RECORDEN ALGUNS PORRERENCS I PORRERENQUES DEL TREN.

Antoni Pubil
Joana Mora

**Jaume Bar-
celó Aulí.**
Peixet.
88 anys.

Record quan varen buidar la zona del pont de l'Olivar perquè el tren pogués passar. Mon pare carregava carros de terra i guanyava una pesseta diària mentre que els carreters amb el carro guanyaven un duro. Aquesta terra que aquí sobrava l'aprofitaven per anivellar les zones que feien baix. Hi havia un encarregat, Onofre "Pandango", de contar les senalles que es tiraven dins el carro i per guanyar el duro l'havies d'omplir amb les senalles que tocava.

Tota aquesta feina la tragueren a subhasta i delimitaren unes seccions. Aquí donaren a pressupost a l'amo en Biel "Puça" i a un home de Búger la secció que comprenia des de Canteras fins a Son Manera, passat Banyeres, que s'encarregaren de fer la via. Quan a l'estació la va fer mestre Julià Ferrà.

La companyia ferroviària comprava el terreny per on havia de passar el tren o bé els propietaris li cedien el pas de tren, i tornaren recuperar la terra quan el tren deixà de funcionar. El tren costava 10 reials (dues pessetes i mitja) anar i tornar. La tornada tenia validesa fins a 8 dies. Transcorregut aquest temps, el bitllet caducava.

Hi havia tres trens diaris. El de

Felanitx-Palma passava a les 7 del matí, a les 12'30 del migdia i a les 6 de l'horabaixa. El de Palma a Felanitx passava a les 10 del matí, a les 4 de l'horabaixa i a les 9 del vespre. El dia que portava més gent era els dissabtes, ja que molts de comerciants i persones que tenien un negoci anaven a Palma a comprar allò que els mancava.

Jo tenia tres concos que eren maquinistes. El personal del tren el formaven un maquinista, un fogoner, un revisor i un conductor, que viatjava en el vagó de darrera. Aquest personal menjava i dormia a la fonda de Felanitx ja que era el final del trajecte. Normalment treballaven un dia i mig aproximadament i en descansaven un.

Com a anècdota podria contar que ma mare era la dida d'una nina d'uns senyors de Palma. Aquesta nina visqué amb nosaltres durant 21 mesos a Porreres. Cada mes aquests senyors pagaven un viatge en tren a ma mare perquè anàs a Palma amb la seva filla i així la podien veure i a més ma mare cobrava les 21 pessetes que li pagaven mensualment. Jo tenia devers 6 anys i quasi sempre les acompanyava.

**Apol·lònia
Veny Mora.**
Robina.
90 anys.

Record que el temps de Quaresma, després del novenari, tots els joves del poble anaven a veure passar el tren de les 6 de l'horabaixa. Era la passejada i diversió d'aquell temps.

Els que ho volien veure de més a prop, pujaven damunt l'andana,

però havien de pagar 10 cèntims. A la taquilla venien els bitllets expressament per aquest motiu. I l'andana sempre estava plena de joves. La gent que viatjava amb el tren i havia de pujar o baixar a l'estació de Porreres, quasi no tenia lloc per fer-ho.

Una anècdota relacionada amb el tren és el que va passar a dues amigues meves que anaven a comprar-se unes sabates a Palma. Dues germanes de les amigues vivien a Palma i els havien d'esperar a l'estació, perquè elles no coneixien la ciutat. En el recorregut una va tenir la necessitat urgent d'anar al wàter. Però en el tren no n'hi havia. A la parada del Pont d'Inca varen baixar perquè ja no podia aguantar més, però el tren va seguir la seva marxa i les va deixar. Agafaren el tramvia cap a Palma, però quan arribaren ningú no les esperava. I hagueren de tornar cap a Porreres sense les desitjades sabates i havent fet el camí de bades.

**Catalina
Martorell
Barceló.**
**D'es molí
d'en don-
zell.**
90 anys.

M'en record, que un dia que venia de Palma em vaig discutir amb un senyor. En temps de la guerra, la gent que anava en tren s'havia de col·locar en els vagons on hi hagués saïents buits. i I jo, que anava carregada amb un paner, no vaig tenir més remei que anar-me'n a seure a un de primera. Aquí va ser quan em va insultar diguem-me que allò no era un cotxe de mercaderia, sino de passatgers. Tot era perquè jo duia el paner.

El meu sogre, en Ponç Feliu, va anar a fer feina, quan feien la via. Hi anava a jornal tot el dia i cobrava una pesseta. Ho vaig sentir a dir a la meva sogre.

La gent utilitzava el tren quan s'havia de comprar, sobretot, roba.

Quan tenia més o manco 20 anys, un diumenge quan van inaugurar la plaça de toros de Ciutat varem anar a agafar el tren, i hi havia tanta gent que haguérem de llogar un cotxe a Plaça.

M'en record d'un accident que succeí a la Barraqueta on el tren va enganxar a qui s'encarregava de posar i llevar les cadenes quan passava el tren. Sempre esperava el darrer moment per posar-les i la gent li deia "t'enganxarà el tren!" i ell contestava "el tren ja me coneix!" A resultes d'aquest accident l'home va morir.

El tren deixà de funcionar quan posaren la camiona i els camions de transport. A la gent li era més còmode anar a Plaça a agafar la camiona per anar a Palma que anar fins a l'estació. Aquest fou el motiu de la desaparició del tren.

**Jerònima
Vaquer Ser-
vera.
N'obra.
63 anys.**

Una de les coses que més m'en record és quan anava a fer feina a ca l'amo en Toni Font. Les al'lotes més joves erem les encarregades de dur els caixons d'albarcoc sec a l'estació. hi havia a vegades que n'hi duiem més 800 caixons. Això era devers l'any 1950. Les al'lotes trevassavem per un

caminoi que hi havia darrera Can Reus. El carreter amb la mercancia anava a l'estació per la carretera de Campos. Noltros ja sabiem quin vagó haviem de carregar. Moltes vegades empraven dos dies per carregar-lo i quan ja estava ple l'enganxavem al vagó de passatgers.

Record també que la vagoneta de Montuiri, amb els homes que arreglaven els desperfectes de la via, arribava fins a Banyeres.

Hi va haver un accident a l'estació. En Biel Capbaix, fill de na Maria d'es ciment, un dia que anava cap a Palma, quan pujava al tren va patir i li quedà la cama entre l'enden i el tren. L'accidentat va haver d'estar un parell de mesos inmovilitzat.

**Petra Màs
Martorell.
Na Brasset.
69 anys.**

Jo ja no n'hi vaig anar molt amb el tren. M'era més còmode anar a Palma amb la camiona que partia des de Plaça que baixar a l'estació (jo visc molt a prop de Plaça).

El darrer "jefe" va ser en Ventura, s'home de na Margalida Xiscos.

**Margalida Mesquida Barceló.
Jenoia. 82 anys.**

M'en record:
Quan sortien dels sermons de Quaresma totes les jovenetes anàvem a passejar per l'estació.

Hi havia vagonets de primera i de segona i el vagó de les mercaderies.

Els agenciars, en Miquel Sampol i el de *Can Mulet*, que tenien el local davant el que és ara *La Caixa Rural* s'encarregaven de dur de Palma el gènere que els botiguers els hi comanaven.

Jo, que tenia botiga de roba, m'en record d'una anècdota: Un dia anàvem a Palma a cercar una màquina de fer botons, que encara funciona! i quan tornàvem, devers l'estació de Santa Maria, el tren xocà amb un altre i ens quedàrem aturats. Per arribar a Porreres ho ferem amb un camió. No hi va haver ferits. L'accident es va produir dins la mateixa estació de Santa Maria.

I ara que parlo de Santa Maria, quan el tren passava per aquesta estació hi havia unes dones amb unes paneres que es passaven per l'andana i venien galletes d'Inca. Els passatgers les compraven per la finestra sense baixar del tren.

**Margalida
Fuster Ros-
selló.
Poa.
72 anys.**

M'en record:

Valia 12 pessetes anar i tornar de Palma.

Hi anava molta gent amb el tren, però quan posaren la camiona i s'agència ja no l'utilitzaven tant.

Noltros, que teníem botiga de queviures, sobretot els dilluns duem el gènere de Palma amb el tren, ja que arribava més prest. Duiem covos de *borrexons*, prebes i alberginies.

Feien feina a la brigada en Miquel Paula, i en Biel Mayol.

Pel Ram, després de la rifa dels mens que es feia davant l'Ajuntament, ens anàvem a passejar per l'estació i veure passar el tren de les sis que venia de Felanitx.

Biel Cerdà Font. Celos. 62 anys.

M'en record:

A l'any 1956, quan em van sortejar com a mosso de l'exèrcit, jo i en Climent Blanch *Sarol*, ens anàrem cap a Palma amb el tren. Quan vàrem esser a l'indret de la possessió de *Males Herbes* a prop d'Algaida, travessà una guarda d'ovelles i en matàrem una trentena. El tren descarrilà però no hi hagué cap ferit greu. El mateix ferrocarril seguí el viatge fins a Palma. A molts de passatgers els va fugir la gana del susto.

VIATGERS AL TREN

Lluís Mestres

Els humans enyoram, la major part de les vegades, tot allò que no tenim. En ocasions recordam, amb certa tristor, aquelles coses de les quals ja no en podem gaudir. L'exemple del tren, el tren que ara commemoram el seu centenari, n'és un exponent. No és difícil pensar en el supòsit de que la línia encara funcionàs i preguntar-nos sí, entre tots, haguéssim volgut recuperar la particular memòria popular.

Des de fa mesos, a Mallorca es parla, es diu, i, es proposa l'ampliació de la xarxa ferroviària. Antigament, els camins de ferro comunicaven una important extensió del territori insular, però la modernitat

dels anys seixanta recomanà l'abandó de la ferralla per adaptar-se a la tecnologia del moment: l'automòbil i l'asfalt. Aquelles antigues màquines de vapor i els vells automotors ja no tornarien mai més. La seva fabricació és avui, simplement, impensable i inviable.

El concepte de ferrocarril, o transport per via, a tornat a renéixer gràcies als aires que porten els vents de la protecció medioambiental i la necessitat de no contaminar el propi entorn.

El tren, però, ha estat sempre un transport mític. El ferrocarril ha comptat amb una llegenda i un tarannà que li han marcat un caràcter propi. Els vaixells comparteixen aquesta filosofia que, per altra part, els avions mai han rebut. Parlam de mites i de llegendes i no pas de comunicació ràpida i -si es vol- instantània.

C/ Hospital, 5 Porreres

BAR CA SA VIUDA

Especialitats:
"Callos", frit i llengua

C/. d'en Veiet, 1 - Tel. 64 70 57 - PORRERES

PAPERERIA ALMOINA

Llibreria - Fotocòpies - Objectes de regal

C/. Almoina, 10 · Tel. 16 80 19

El ferrocarril va entrar a l'estació de Porreres el 6 d'octubre del 1897, es complien llavors 49 anys del primer viatge que el tren va fer en territori estatal. Fou a la línia Barcelona-Mataró, era també el mes d'octubre, el dia 28, del 1848. L'invent havia sorgit de l'industrial Anglaterra del segle XVIII. El trajecte inicial es va realitzar en el 1825, 72 anys abans de que Porreres inauguràs el seu tren.

Porreres va donar nom a una de les locomotores que rodaven per l'illa. La companyia dels Ferrocarrils de Mallorca tenia el costum de batejar a les màquines que habitualment complien el recorregut de pas per aquell mateix municipi. La locomotora "Porreras" pertanyia a la sèrie 16 i fou, curiosament, la setzena màquina que va entrar a l'illa. Aquell immens aparell vaporós va ser construït per l'empresa Nasmyth Wilson a la ciutat anglesa de Manchester.

La història del ferrocarril està farcida d'anècdotes, aventures, converses, amors i tragèdies, perquè els camins i els passos de ferro han conegut de tot en el seu transitar. El tren permet al viatger dedicar-se a la lectura, a la contemplació del paisatge, a parlar amb els veïns del costat, o simplement, no fer res. Avui, els trens han incorporat les noves ofertes d'oci, el video, per exemple. O els serveis, com el telò-

fon, ja que la comunicació personal és el que ara està de moda.

La línia Palma-Felanitx va contemplar el pas de milenars de persones al llarg dels setenta anys d'existència pujaren i baixaren del combois. La popularitat de les màquines i dels vagons mallorquins no va transcendir massa fora de l'illa. Tothom sap de la vida de l'Orient Express o del Transiberià. A Mallorca les coses, i també els trens, són molt més modestes.

Després dels primers anys de funcionament del tren, els usuaris, patiren alguns dels inconvenients motivats per la manca de renovació del material. Les velles locomotores de vapor es quedaren sense força. Acabada la guerra civil el carbó era difícil de trobar i es substituïa per llenya, preferentment d'olivera, que donava menys potència. De vegades els trens es quedaven sense combustible i no és estrany

imaginar que el maquinista i el fogoner sortíssim del tren a fer llenya per poder continuar el viatge. Avui en dia l'illa ha quedat petita, les distàncies no existeixen perquè el transport es fa de manera ràpida. Abans tot era lluny. Anar d'un poble a un altre es convertia

en una odissea a la que no tothom hi tenia accés.

A finals dels anys cinquanta, les antigues locomotores de vapor foren rellevades pels automotors Dion Bouton. En els seixanta el tren estava tocat de mort, els automòbils i els camions facilitaven de manera més ràpida i directa el transport de viatgers i de mercaderies.

Els trens han incorporat ara el concepte d'alta velocitat. Disseny modern, màquines controlades per ordinador, atenció als passatgers, tot plegat amb la finalitat de donar un excel·lent servei a l'usuari. Els trens, avui, quan circulen no ballen ni tremolen. Es una altra plantejament molt diferent d'aquell tren centenari que rememorem. No obstant això, potser, algú troba a faltar aquella veu que a les estacions cridava: "viatgers al tren..."

Estació de Porreres 29 del 5 de 1956.

PUB RESQUILLS ES TRUI DE PORRERES

C/ Pou Florit, 14 - PORRERES

*Bartomeu Ferrando i Ballester
Guillem Soler i Vanrell*

ECONOMISTES

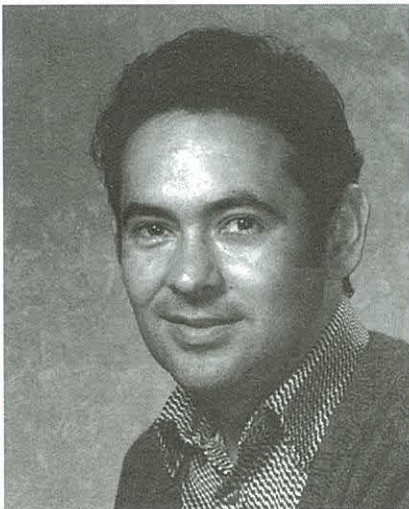
Assessoria Fiscal - Comptabilitats - Assegurances

C/. Nuño Sanç núm. 11 - 1er A
Tel. i Fax 16 81 56 PORRERES

UN COMENÇAMENT DE CURS ... DIFERENT!

Margalida Barceló i Taberner

El curs escolar 96-97 ha començat de manera diferent. Ningú no negarà que la polèmica sobre retalls de professorat i de recursos econòmics per a l'ensenyament públic ha fet omplir ratlles i ratlles dels diaris locals i estatals. Hem volgut saber de quina manera ha afectat tot això els centres escolars que reben alumnat porrerenc i, per això, hem parlat amb el director del Col·legi Públic Escola Nova, **Bartomeu Gil**, amb el director del Col·legi Verge de Monti-Sion, **Cosme Oliver**, i amb la directora de l'Institut de Felanitx (IES Mare de Déu de Sant Salvador), **Catalina Bennàsser**.

ESCOLA NOVA.

Tot això, com ha afectat l'escola que vós dirigiu?

La veritat és que nosaltres no ens podem queixar gaire. Pareix que hem tengut sort, perquè el Ministeri d'Educació ens ha habilitat una

altra mestra d'Educació Infantil, degut a l'augment de matrícula i ara tenim dos grups de 3 anys. Dia 1r de setembre les gestions (això sí: moltes!) varen fer possible aquest augment de professorat. El que no hem tengut ha estat dotació per aquesta nova aula i m'agradaria fer constar l'esforç que han fet les famílies dels infants de 3 anys i l'APiMA amb la seva aportació econòmica pels materials. També comptam amb professorat itinerant (que va a diferents pobles) de Música i Francès. En relació a l'ESO s'ha de dir també que hem rebut material de Tecnologia, Dibuix, Música i material audiovisual.

El que sí hem tengut han estat problemes d'espai que s'han solucionat amb la col·laboració de l'Ajuntament i s'han habilitat dues sales del Quarter Vell per Taller de Tecnologia i per Música.

Comptam també amb l'ajuda de dos joves objectors de consciència que realitzen aquí el seu Servei Social Substitutori.

Quines diferències hi ha en relació al curs passat?

L'esmentat augment de matrícula que fa que enguany hi hagi 249 alumnes; mai n'hi havia hagut tants!. L'augment del professorat i de l'espai utilitzat. La desaparició del 8è d'EGB que s'ha substituït per un 2n d'ESO amb algunes diferències d'horaris i d'assignatures.

Quines mancances té l'escola?

D'espai. Ara per ara tot està acaramulat pels racons. Necessitam més espai.

Des del punt de vista metodològic, el professorat du a terme algun tipus d'innovació?

El professorat du a terme un programa de Noves Tecnologies (informàtica, mitjans audiovisuals, etc) que fa que, fins i tot a Educació Infantil hi hagi un Racó de l'Ordinador perquè els més petits s'hi familiaritzin. Les nines i els nins utilitzen programes informàtics sobre càlcul o lectura, per exemple. El centre també està connectat a un centre servidor d'Internet del Ministeri.

Els centres d'ensenyament cada any revisen el seu Projecte Educatiu de Centre (PEC) per tal de millorar l'escola. Quines millores vos heu proposat per aquest curs?

Algunes són de tipus estructural (més espai, algunes obres als serveis, etc), però jo voldria destacar les educatives, com per exemple la de millorar la manera de parlar i d'escriure dels nostres alumnes i el fet mateix d'usar la paraula (de cada dia parlem més poc, en el sentit de saber conversar, i ens fa més peresa escriure).

Quines perspectives de futur hi ha perquè els joves i al·lotes del poble puguin fer l'ESO a Porreres?

De moment està ben clar que s'han gastat uns doblers per crear les aules de 1r i 2n d'ESO. Hi ha la possibilitat de poder fer 3r d'ESO. No ho descartaria del tot.

IES MARE DE DÉU DE SANT SALVADOR (Institut de Felanitx)

Com n'ha sortit parat el centre que vós dirigíu?

Ha estat un començament ben diferent i ben problemàtic. Donaré dates: dia 11 de setembre ens diuen des de Palma que la previsió que hem fet de professorat i cursos és correcta (la mateixa que la del curs anterior perquè el centre només ha minvat 50 alumnes i enguany en tenim 1035); dia 12, quan ja anàvem a repartir cursos per fer horaris, ens diuen que no ho facem; dia 15 Madrid ens lleva 7 professors/es; tornam a fer grups, els feim més nombrosos i n'eliminam algun; dia 16 ens comuniquen que només en lleven 4 (el professorat havia pressionat). A resultes de tot això en lloc de començar dia 22, començarem dia 25.

A més hi va haver un canvi de direcció que no estava previst ja que l'anterior directora va obtenir una feina especial a Brusel·les. I, evidentment, el professorat va començar el curs amb desànim i insatisfacció. Crec que la premsa ja se n'ha fet ressò.

Un altre entrebanc que vàrem tenir va venir des de fora: la polèmica visita del President de la CAIB, Jaume Matas, a Felanitx.

També vos remet a la premsa. Evidentment la nostra feina és fer funcionar el centre i tots aquests assumptes junts ...ja vos ho podeu suposar!

Quines diferències hi ha en relació al curs passat?

A resultes dels retalls tenim vuit grups de 4rt d'ESO a més de 30 alumnes per aula (cosa que no permet la llei actual), quatre grups de 3r ESO a 30, dos Batxillerats a més de 35, s'ha hagut de suprimir el poder fer dues modalitats alhora de Batxillerat, s'han suprimit els doblements de Llengua Estrangera, els de laboratori de Física i Química i els de Ciències Naturals i els reforços o atencions especials per a alumnes amb dificultats d'aprenentatge.

Quines mancances té el centre?

Li manca professorat i material de Noves Tecnologies. Hi ha necessitats que el centre no pot assumir: obres "grosses", eliminació de barreres arquitectòniques perquè és un centre que desenvolupa un programa d'integració de persones minusvàlides, etc. La comunitat escolar ha de fer un gran esforç per mantenir la qualitat d'ensenyament. Pensau que tenim més de 1000 alumnes d'entre 14 i 20 anys. L'institut és un centre comarcal i hauria de poder oferir més modalitats d'estudi. En principi ens agradaria poder fer el Batxillerat Artístic i augmentar els programes d'Iniciació Professional i també els Cicles Formatius de Formació Professional.

Des del punt de vista metodològic, el professorat du a terme algun tipus d'innovació?

Sí, sempre hi ha departaments o grups de professors i professores que participen a cursos de perfec-

cionament o que desenvolupen projectes concrets. Com a exemples més "vistosos" puc esmentar el Projecte Mercuri (mitjans audiovisuals), el Projecte Atenea (mitjans informàtics) i els Projectes Europeus (activitats amb centres d'Europa). Però hi ha d'altres activitats més específiques de perfeccionament que incideixen a través de les assignatures que imparteix cada departament.

S'ha de dir que el centre també es planifica de manera que permeti la creació de grups de Diversificació Curricular que són grups reduïts per a l'alumnat que ha tenguut dificultats d'aprenentatge; a través d'aquests cursos els oferim la possibilitat de treure's el títol d'ESO.

Un altre aspecte important és el suport per a alumnes amb necessitats educatives especials, que possibilita que les persones amb minusvàlues físiques o psíquiques puguin fer els seus estudis de secundària.

COL·LEGI VERGE DE MONTI-SION.

Com ha afectat tot aquest enrenou l'escola que vós dirigíu?

El nostre centre no n'ha estat afectat. És una escola privada concerta-

da i a començament de curs ja estava tot previst tant pel que fa a alumnat com pel que fa a professorat. No tenim concertada l'Educació Infantil, perquè el Ministeri d'Educació no concerta (subvenciona el professorat i la creació d'aula) aquest tipus d'ensenyament.

Quines diferències hi ha en relació al curs passat?

Enguany ja no hi ha 8è d'EGB i, en canvi, tenim 2n d'ESO. Això vol dir que s'han millorat instal·lacions (aula de Tecnologia) i que s'ha contractat professorat especialista en Educació Musical, Educació Física i Matemàtiques.

Un altre canvi és que l'alumnat d'Educació Infantil s'ha traslladat a l'edifici de Cas Hermanos.

entusiasme per part del professorat, que no mira l'horari. Hi ha mancances en infraestructura i en material específic, perquè no tenim ajudes públiques ni per part del Ministeri, que només subvenciona el professorat i el material d'aula, ni per part de l'Ajuntament que tampoc no pot fer miracles ja que es tracta d'un municipi amb pocs habitants.

Des del punt de vista metodològic, el professorat du a terme algun tipus d'innovació?

Cada any tot el professorat del centre assisteix a l'Escola d'Estiu organitzada per la FERE (Federació Espanyola de Religiosos d'Ensenyament) i cada professor/a assisteix al curset que més li convé.

tiu de Centre (PEC) per tal de millorar l'escola. Quines millores vos heu proposat per aquest curs?

Seguim sempre una línia de millora i revisió any rere any.

Quines perspectives de futur hi ha de cara als estudis d'ESO?

N'hi ha. He de dir que enguany hi ha hagut un canvi de direcció (abans era Sor Maria Comes, la Mare Superiora del convent) i això sempre vol dir il·lusió per encetar aspectes nous. M'he fixat un objectiu ambiciós però realitzable: que el col·legi Verge de Monti-Sion pugui oferir un centre d'ESO al poble de Porreres. Em fa molta d'il·lusió.

Quines mancances té l'escola?

Les que tenim les cobrim amb

Els centre educatius cada any revisen el seu Projecte Educa-

VIAJES COLÓN TRAVEL, S.A.

NOTICIES:

1. Presenti aquest anunci i tots els seus viatges podran sortir **GRATIS...**
2. Ens trobareu **on SEMPRE** i ara també a **INTERNET** (Publicitat gràtis pels clients)

Podem depositar totes les llaunes, tant les d'alumini com les que no ho són, als contenidors específics que trobarem als Parcs Verds. Les llaunes de begudes es poden compactar amb l'ajut de les premses que trobarem a alguns contenidors.

SÍ

llaunes de begudes i de conserves.

NO

altres objectes metàl·lics.

Si el contenidor és ple, avisa el teu Ajuntament

MAURO. NEGRE 1.993

Francesc Grimalt

Mauro és un dels vins més coneguts dins el panorama vitícola espanyol, potser tant com la terra d'on prové. Ens referim a la famósissima Ribera del Duero, zona de la qual l'actual president del Govern estatal va demanar més vins per a la seva residència. I, en canci, Luciano Suárez, fundador de Mauro, es nega a pertànyer a la DO de la comarca.

L'empresa fou creada l'any 1.979 i ja amb la primera collita agafà fama. Conrea les seves pròpies vinyes de Tinto Fino, varietat reina a la comarca i culpable, en bona part, dels bons vins que s'hi donen, de Garnatxa i una mica d'Albillo.

Després d'una acurada vinificació, el vi va romandre catorze mesos en bóta de roure americà i de roure francès de la zona de Nevers. El vi presenta un color vermell amb tons violacis. En nas manifesta una intensa fruitositat conjuntada amb els típics aromes de criança. En boca és estructurat i té una bona càrrega tànica. Al final, el retronasal dóna sensacions especiades.

És un vi molt interessant que reforçarà qualsevol tipus de menjar, que no sigui lleuger, evidentment.

ARMERO I ADROVER. BLANC 1.996

Luis Armero és un enòleg valencià que coneix força bé el món de la viticultura i l'enologia mallorquines, ja que fou l'enòleg del Celler Cooperatiu de Felanitx i també ho fou, durant els seus primers anys d'existència, del celler de Santa Catalina d'Andratx. Fins que, finalment, realitzà el vell somni de tot professional d'aquest món, el qual consisteix, evidentment, en crear i gestionar el seu propi celler. Actualment, Armero és l'únic que elabora i embotella els seus propis vins a Felanitx, un poble que ha vist desaparèixer una llarga llista de cellers que feren del vi la seva principal activitat econòmica.

Per realitzar els seus vins, ha optat pels cupatges de varietats autòctones com el Prensal i el Callet, i les foranes com Cabernet Sauvignon, Merlot, Shyraz i Ull de llebre. El celler Armero Adrover només realitza vins joves, sense cap tipus de criança.

El blanc en qüestió s'ha elaborat amb les varietats Chardonnay i Prensal. La vinificació s'ha duit a terme en dipòsits d'acer inoxidable a temperatura controlada. N'ha resultat un vi de color groc pàl·lid, amb algun toc verd, que en nas dóna sensacions florals amb un fons de fruita. En boca, es deixa sentir una certa verdor amb un lleuger punt de carboni. El final en boca és net i denota una amargor que no resulta desagradable.

L'EDAT MITJANA. LES CROADES: DÉU HO VOL!

R. Picornell Serra

El que escriu damunt la terra (o el que queda d'ella)

Té l'Edat Mitjana regust a cel·luloide. Si llegim quelcom relacionat amb aquest capítol de la història d'Europa la narració de cop es torna imatge: una societat rural, com la que varen plasmar els pintors flamencs, fent festes als llogarets, treballant al camp, baratant teles per pollastres, blat per eines a bigarrats mercats; l'amor carregat de passió com ho canten els joglars, intrigues, alcavotes i la carn fresca de les dones...; les oscures guerres dels Cantars de Gesta, sagnants, renoueres, dins les que volen els estendarts i no hi ha pólvora que enmascari la carn oberta; els cavallers andants, les seves dames, el cavall blanc, el Sant Graal; els castells-fortalesa aïllats, enlairats; els altres castells que abrigaven una

vila d'esclaus ofegant amb impostos les seves llars; els serfs de la gleba, la rugositat dels seus vestits, de la seva pell, de la seva ànima, i el color de les seves galtes encès per la calor de la foguera -cremant enmig de l'estable que és la mateixa alcova dels animals i homes-, i el menjar que damunt aquesta cou tot el dia; el greix de porc que dóna patina als llavis i el vi vermellós que envernissa la mirada.

Hi ha certes imatges que funcionen com a símbols de l'Edat Mitjana, sense una raó científica, sinó més bé poètica: la nit, la humitat que fa créixer el verdet i els líquens a les gruixades parets de pedra, els boscs verges habitats per escabotells, druides o ermitans, la feina de sol a sol i la seva germana la misè-

ria. Però, per damunt tot brilla un gran símbol: la senyal de la creu, present per tot, com un estigma sagrat que serveix de talismà per preservar el poble de tots els seus mals: els astres, la naturalesa, les malalties, els asalts i la pobresa.

Bé, ja tenim una espècie de guió barat, de sabor medieval. I l'acció és més o manco així:

La població europea creix enormement a finals del segle XI. Els senyors feudals proveïen les arque amb la feina dels seus vasalls, delmant la seva riquesa i la seva població poc a poc, sense aconseguir solventar el greu problema de l'espai, terres i aliments que les guerres de poder, que mantenien entre ells, tractaven de solucionar. Les espases cristianes es batien en vicioses guerres intestines...fins que el gran símbol va fer aparició en els seus escuts i en les vestidures dels seus amos, els senyors de la guerra. La senyal de la creu, que com una fletxa dirigida cap a Orient va marcar el camí de les terres ocupades pel vertader enemic contra el que s'havia de lluitar: L'ISLAM. Una guerra santa promoguda pel cristianisme que tendria que actuar com un bàlsam curatiu i miraculós en l'economia i la societat dels païssos d'Occident.

Però la Croada tenia interessos de vol més alt, per damunt del capet dels seus nobles soldats, en esferes eclesiàstiques. Fou el Papa Urbà II des de la seva seu en el Concili de Clermont el que ideà l'empresa i va acunyar l'eslògan "Déu ho vol" que va actuar com una empenteta

Entrada dels creuats a Jerusalem (1099). En el centre, la figura de Pere l'Ermità.

eufòrica i immunitzadora a damunt de la indecisa ambició de la noblesa. Tot cristià ben nascut hauria d'agafar la seva creu i anar darrera Crist, ja que la seva sagrada sepultura estava en mans de l'infeel.

Però no foren raons espirituals les que moveren al Papa. Aqueta nova pelegrinació guerrera pretenia recuperar un lloc estratègic on clavar una pica papal pròxima a l'imperi bizantí, d'interessos més a prop al turc en expansió. Cap sobirà europeu agafà la creu en aquesta primera croada. Fou la mateixa església la que conduí com a jerarca a la flor i nata del feudalisme cap a Jerusalem.

Però una altra tropa popular es va organitzar al marge de la iniciativa papal. Pere l'Ermità era un monjo de pèl dur i aspre, vestit amb roba de sac, que qualcant damunt l'esquena d'un ase -pobre de cabell per haver hagut d'encebar relicaris, tal era l'aura de santitat que inspirava l'amo de l'animal- apareixia per les viles i exhortava a tot el poble baix la mateixa cantarella papal de "Déu ho vol". L'entusiasme no es feu esperar: foravilers miserables, marginats de la llei, clergues de poca paraula, aventurers. Famílies senceres van vendre la casa, animals i la pobra terra mil vegades maleïda i van seguir el seu profeta cercant millora. Un febril èxode de dues mil ànimes amb les seves respecti-

ves boques que alimentar.

Els guerrers sense uniforme de creuat varen dirigir les seves passes cap a l'imperi bizantí abans que el delegat papal (Urbà II no va partir de creuat) i el seu seguici de creuats emprendessin la marxa. El camí fou més que difícil: fam, malalties i mort, fins que arribaren a Constantinopla que observava amb esglai i disgust el pas d'aquells saquejadors en nom de Déu. La majoria d'aquests creuats populars morí abans de caure en mans del que hauria de sublimar la seva heroica tasca: el farnat sarraí.

Ni terres, ni pa ni venjança, ni...-noms ells ho saben- salvació.

I com a càmera lenta ens descriu el

final de la història. Una marxa pesada d'homes, mil, pentura dos mil, que caminen en retirada per terres d'Àsia Menor. Entre ells es distingeix l'asceta embaucador, ferit, desmoralitzat. Els peus arrossequen la pols i travelen les croses de fusta amb les passes; perdudes les armes, amb pelleringsos les seves vestidures. La càmera s'atura damunt la mirada d'un d'ells: ja sense força no somia amb arribar perquè torna, desertor i fracassat. Seran sorpresos en la nit per una facció de l'exèrcit creuat, torturats i assassinats uns per l'exemple dels altres, i que així no tornin escapar d'una guerra que no els hi donarà res.

Pere l'Ermità i els seus seguidors cap a Àsia Menor (1096).

Colonia Sant Jordi

- Porreres -

Cercam cases de camp amb piscina, xalets i apartaments per la temporada turística 98.

Tel. 82 72 99 (matins)

ALGUNES FALSEDATS SOBRE L'AUTOPISTA DE MITJORN -LLEVANT

Ferran Ribas

S'ha parlat i s'ha escrit molt envers la qüestió de l'autopista, i això només és el principi d'un procés que per desgràcia podria acabar amb la destrucció de bona part del territori del sud de la illa. La present es una petita aportació que cerca la denuncia d'un munt d'incorreccions presents en el debat públic de la polèmica autopista.

El Govern Balear està obert a suggerències i canvis respecte al projecte.

Fals. Des de sempre hi ha hagut dues notes que han caracteritzat la política de la Conselleria d'Obres Públiques: una educada i respectuosa atenció als interlocutors socials per una banda, i per l'altra un despreci absolut a recollir qualsevol tipus de suggerència. Mai no ho han fet. Le Senne és el responsable de carreteres i un expert amb això d'allisar el pèl...i prendre el pèl a la societat civil.

El Govern Balear no té altre alternativa raonable per regular el trànsit.

Fals. No ja perquè descartin de manera poc argumentada la opció del millor transport públic per carretera (i a Porreres coneixem ben bé la indignitat del servei d'autobús, permesa per el descontrol del Govern i la desidia del nostre ajuntament) i la opció del tren; sinó perquè no en volen sentir parlar de l'opció equivalent al seu projecte: el desdoblament de la carretera de Manacor.

El Govern Balear vetla pel compliment de l'interès general.

Fals. Respecte a l'anterior punt és ben fàcil endevinar perquè no volen l'autovia de Manacor per l'actual traçat (tan irracional, que és una línia recta...): els interessos particulars del senyor Verger i la defensa del seu poble, Montuïri, s'imposen als interessos del page-sos, dels comerciants, dels que cerquen una residència a uns indrets on encara hi ha tranquil·litat i un paisatge de qualitat.

El Govern Balear augmentarà la seguretat de la xarxa viària.

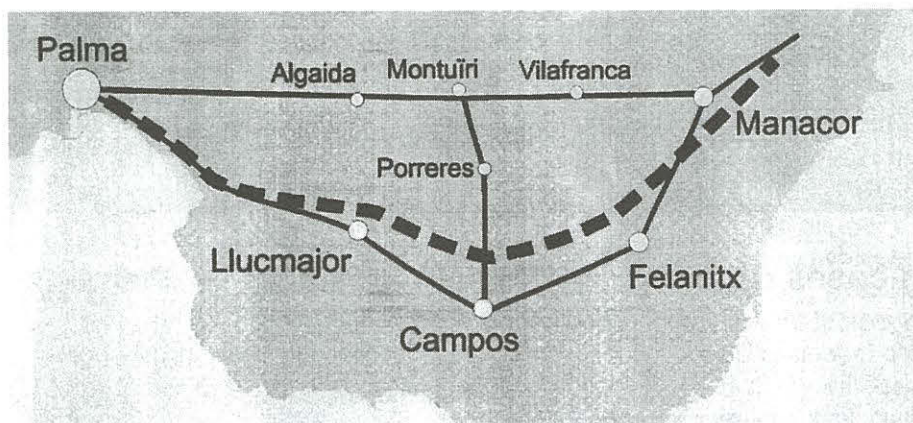
Fals. Si es du endavant l'actual projecte, es perllongarà la situació de gran inseguretat de l'actual carretera de Manacor, amb un sistema de segons carrils de circulació ràpida durament denunciats pel propi Director de tràfic, el senyor Corominas, per la seva elevada

perillositat. La conselleria corresponent ja ha donat prou mostres de no saber gestionar el tema de seguretat, donant prioritat a altres obres respecte als nombrosos punts negres, retrasant la reforma de carreteres perillosíssimes, com la de Deià a Sóller, confeccionant traçats assassins, com la de Llucmajor, o usant materials relliscosos que han provocat molts d'accidents, com a la mateixa carretera de Manacor.

El Govern Balear protegirà el paisatge.

Fals. Com es demostra llegint la seva pròpia documentació relativa a les Directrius d'Ordinació Territorial, on s'informa del molt elevat impacte que les autovies causen al paisatge; sobren més paraules, així que ni tan sols comentarem la *boutade* de que "les autovies estalvien territori".

Hem fet esment de falsedats, són fruit de la ignorància o de l'intent d'engany? No sé si és pitjor pensar que fan un continu exercici de cinisme en els seus actes i manifestacions o que és tracta d'una situació d'ineptitud generalitzada. Que el lector jutgi.

MALLORCA, RECICLA ARA !

Com ja varem informar al darrer número de Llum D'oli, **Mallorca, recicla ara !** és una campanya d'educació i sensibilització ciutadana sobre la problemàtica ambiental dels residus, fruit de la col·laboració entre el CIM, Fundació Deixalles, GOB i Apotecaris solidaris.

Els objectius que s'han marcat les entitats esmentades son :

- sensibilitzar a la població envers la problemàtica dels residus sòlids urbans.
- conscienciar dels avantatges del

reciclatge i de la necessitat de participar en la recollida selectiva.

- promoure uns nous hàbits de consum i comportament per aconseguir una menor producció de fems i evitar la contaminació amb productes tòxics.

Recicla la roba.

Sovint tiram als fems peces de roba que encara ens serien d'utilitat. Això suposa incrementar el volum de fems amb els problemes ambientals que es poden derivar de la seva eliminació.

Què fer ?

- Reutilitzar la roba.
- Aprofitar els teixits per fer pedaços d'espolsar o per fer reparacions, fins i tot per confeccionar noves peces de roba per vestir o per la casa.
- Donar les peces de roba a una entitat benèfica o a programes d'ajuda al tercer món.

Depositarem als cotenidors la roba i les sabates que es puguin tornar a utilitzar.
No hi depositarem roba bruta o banyada, pedaços tacats d'oli,
ni sabates molt gastades

SÍ

roba i sabates que es puguin tornar a utilitzar.

NO

Roba bruta.
Sabates molt gastades.

Si el contenidor és ple, avisa el teu Ajuntament

BÀSQUET: NOU EQUIP, NOVES IL·LUSIONS

El Club de bàsquet de Porrerres ha realitzat per a aquesta temporada una important renovació de plantilla respecte de l'any passat; han tornat a l'equip de la vila diferents jugadors que per circumstàncies molt diverses havien deixat el club porrerenc i ara volen ajudar el bàsquet porrerenc a tornar reemprendre el vol.

Les aspiracions són les màximes i no es descarta quedar entre els primers llocs de la classificació per poder intentar pujar a la categoria de Primera autonòmica; els resultats de la pretemporada i de les primeres jornades de lliga així ho fan pensar, ja que després de la victòria dins Felanitx el primer partit de lliga i la posterior amb La Salle, i l'ajustada derrota a dins Escolar, a la prorroga, fan que a hores d'ara l'equip estigui als primers llocs de la classificació de Senior Provincial.

La plantilla està formada per: Pau Mora i Llorenç Mestre, com a bases; Damià Nicolau, Bartomeu Ribes i Pere Lladonet (que ha tornat després d'un parell d'anys d'absència) com a alers; Bernat Mesquida i Miquel Barceló (que reapareix després de la greu lesió de fa dues temporades) com a alapivots; i Jaume Perelló, Rafel Juan i

Raul Lalana (tots repescats de diferents equips de Palma), com a pivots; l'equip tècnic està format per Gregori Sastre i Bernat Bauçà. Esperem que així com ha començat de bé aquesta temporada hi continuï i l'afició continuï acudint a Ses Forques, com ha fet fins ara.

UNIÓ ESPORTIVA PORRERES, OBJECTIU: LA PRIMERA PREFERENT

Xim Barceló

El passat mes de setembre començà el campionat de Primera Regional, en el qual hi milita estrenant categoria la Unió Esportiva Porrerres.

En el planter confeccionat per **Biel Torrent**, tercera temporada consecutiva al front del primer equip porrerenc, la categoria no li ve gens grossa, al revés, competeix pels primers llocs de la taula classificatòria. D'un total de sis partits jugats, la Unió Esportiva en du tres de guanyats per un empat i dues desfetes, per tant un total de 10 punts. El que li suposa estar situat en el quart lloc a quatre punts del líder Penya Arrabal, també un recent ascendit. Cal destacar que de moment amb 15 gols és el màxim golejador de la categoria, dels 15, 13 s'els reparteixen tres jugadors: Héctor 6, Basilio 4 i Baltasar Ferrer 3.

De moment el panorama és bastant afalagador, la U. E. Porrerres es mostra inexpugnable al camp de Ses Forques. De tres partits

jugats, tres contundents victòries. I s'ha permès el luxe de golejar equips amb renom i solera dintre la categoria, com són l'Algaida i l'Escolar de Capdepera.

El planter, amb més presència porrerenca que mai en els darrers anys, el formen: els ja veterans Juan Carlos, Miquel Torrens, Federico, Bernat Mesquida, Serra, Andreu Roig, Ramon, Joan Nadal, Baltasar Ferrer i Vicenç Marí; les noves incorporacions, per cert molt acertades, Héctor i Triay (Collerense), Basilio (Manacor) i Piqueres (Ferriolense). I s'han recuperat una sèrie de jugadors que havien sortit de la pedrera porrerenca com són Tomeu Lladó, Biel Castell, Miquel Vidal, Juan Sánchez i Toni Guerrero.

Ja per acabar, el president ens parlà que si es compleixen els objectius marcats, el més important l'ascens a la Primera Regional Preferent, pot ésser bé que aquesta sigui la darrera temporada que estigui al comandament de la nau porrerenca. Molt sovint es queixa de la poca repercussió que ha tingut la campanya de socis, i de la manca de gent que acudeix, diumenge darrera diumenge, al Municipal de Ses Forques. Pareix ésser que en el Porrerres la saturació de futbol que pateix la societat actual amb les constants retransmissions de futbol per televisió li ha afectat de manera molt directa.

EL CONSELL INSULAR DE MALLORCA CREA L'EQUIP D'INSERCIÓ D'IMMIGRANTS.

El Consell Insular de Mallorca informa de la creació de l'Equip d'inserció d'immigrants del Servei d'Acció Social i Sanitat, format per dos tècnics en relacions laborals i un treballador social.

L'Equip, ubicat als Centres Comarcals d'Inca i Manacor, presta atenció als immigrants extracomunitaris i comunitaris amb dificultats d'inserció social derivades de la seva situació jurídic-legal i la impossibilitat d'accedir amb igualtat de condicions als diferents drets socials i de benestar; i desenvolupa les següents línies d'actuació:

1.- Suport als municipis en temes com treball social amb persones i famílies immigrants, formació de mediadors, material informatiu, coordinació intermunicipal entre serveis i entitats, etc.

2.- Atenció directa al col·lectiu immigrant per temes d'estrangeria, contractes de feina, regularització, permisos de treball i residència, contingents de mà d'obra, reagrupaments familiars, etc.

3.- Sensibilització ciutadana.

4.- Cooperació entre les diferents administracions que atenen la població immigrant.

És per això que l'Equip contempla la implementació dels projectes de:

- Formació permanent dels mediadors socials dirigit a millorar el nivell formatiu sobre el sector immigrants dels diferents professionals d'atenció socio-laboral, dotar-los d'elements formatius elementals, donar a conèixer la problemàtica del col·lectiu i afavorir la

sensibilització social dels mediadors.

- Formació permanent dels usuaris per tal d'impulsar l'oferta de sessions formatives, millorar els recursos de la població immigrada i procurar la sensibilització de la població autòctona i dels diversos col·lectius d'immigrants.

Tots els interessats en aquest tema us podeu dirigir al Centre Comarcal de Manacor, carrer José López nº 1, els dilluns de les 16:00 a les 20:00 hores i els dimarts de les 10:00 a les 14:00 hores, o si no cridant al telèfon 84 49 01 de dilluns a divendres a partir de les 8 del matí i fins les 3 de l'horabaixa.

El que necessitis
per practicar el teu esport

ESPORT ESPLAI

Dilluns horabaixa tancat

Sala 7 Porreres

Tel. 16 83 13

SUPERMERCAT
CAN MURTO

*Carnisseria, xarcuteria, peix congelat,
merceria, perfumeria*
AMB SERVEI A DOMICILI

C/ Sa Galla, 94 - Tel. 64 70 53 - PORRERES

RESTAURAT UN MURAL DEL PINTOR MIQUEL BARCELÓ A L'INSTITUT DE FELANITX

Biel Gomila

El mural que Miquel Barceló va pintar a l'any 1974 en el gimnàs de l'institut de Felanitx ha estat recuperat.

Un grup de vuit estudiants de darrer curs de la "Escuela Superior de Conservación y Restauración" de Madrid, dirigides pel professor Guillermo Fernández, ha treballat durant dotze dies per tornar a donar vida a aquest mural pintat per l'universal artista felanitxer quan tenia només disset anys.

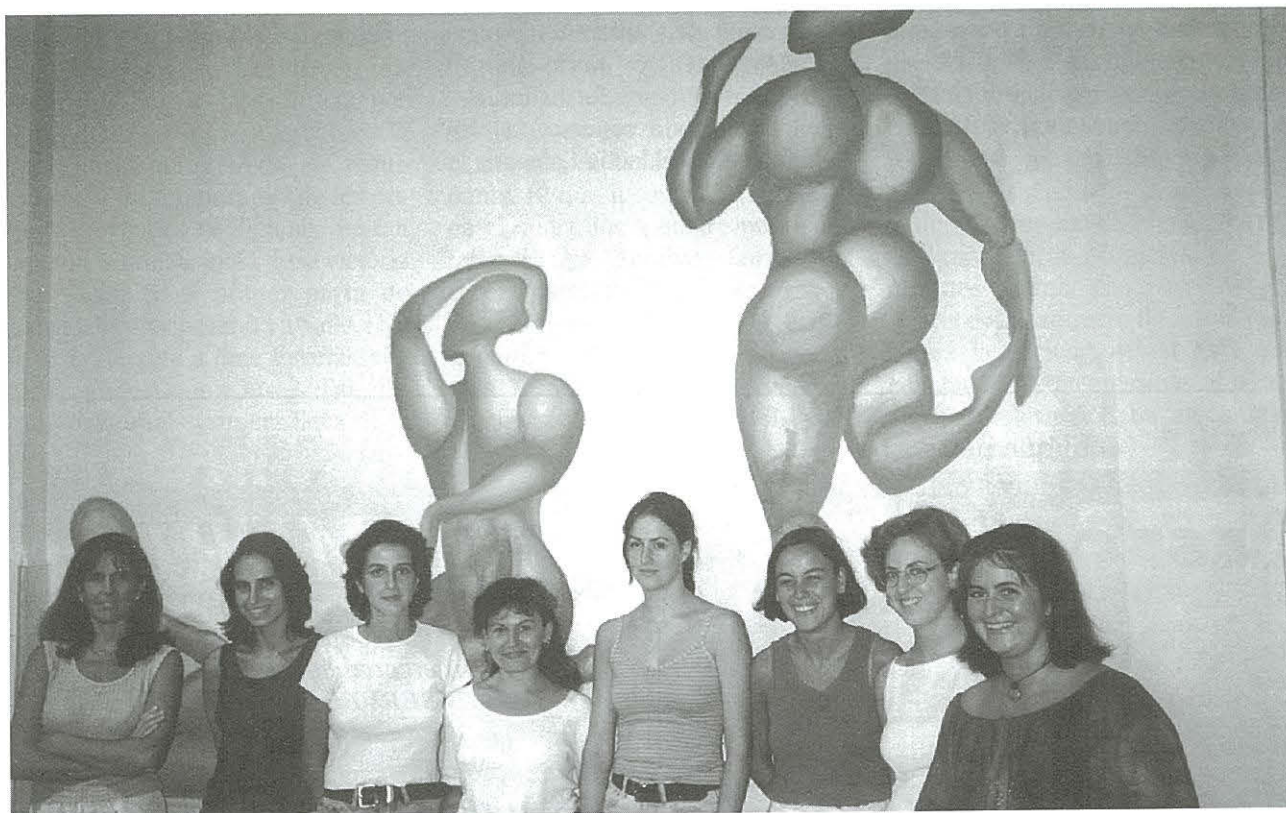
La restauració ha estat possible gràcies a les gestions fetes pels directors de l'IES Mare de Déu de Sant Salvador, Antoni Bonet i Laura Cantón. La professora d'Educació Física, Mª Antònia Caldentey, havia

denunciat en repetides ocasions el progressiu estat de deteriorament en què es trobava l'obra a causa de la humitat. Després de set anys de peticions, el Ministeri de Cultura va concedir una subvenció de quatre milions de pessetes. L'Ajuntament de Felanitx ha col·laborat en les despeses ocasionades per l'allotjament a Cala Ferrera del personal desplaçat des de Madrid.

El dimecres 24 de setembre es va inaugurar la restauració. Presidiren l'acte el director provincial de MEC, Joan Francesc Romero; el director de l' "Escuela Superior de Conservación y Restauración" de Madrid, Javier Peinado; el batle de Felanitx, Miquel Riera; el pare del

pintor Miquel Barceló; la coordinadora del Fons Documental Miquel Barceló, Amelia Aranguren; el director de la restauració, Guillermo Fernández i la directora de l'institut, Catalina Bennàssar.

La idea del mural va néixer de Joana Puigròs, professora d'Educació Física que va demanar al professor de dibuix Antonio Lucas si podien adornar les parets del gimnàs perquè "semblava molt trist". Tres nodrides atletes de la mà del jove Miquel Barceló li donaren vida, una vida que ha tornat renéixer ara, vint i tres anys després.

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

– Centre Coordinador –

BIBLIOTECA MUNICIPAL DE PORRERES

HORARI: Dilluns a Divendres de 17 h. a 20 h.

Dissabtes de 10 h. a 13 h.

Resum estadístic Gener-Juny 1997

	Lectors mensuals	Lectura biblioteca	Préstecs
Gener	317	298	131
Febrer	320	375	123
Març	415	310	139
Abril	296	261	147
Maig	381	379	177
Juny	210	276	104
Total	1.939	1.899	821

Número d'ingressos a la Biblioteca durant el semestre Origen:

Ajuntament	Centre Coordinador CIM	Donacions
24	156	40

Total: 220

**Consell Insular
de Mallorca**

Lloc: Estació de Porreres

Data: 1930-35 aproximadament.

D'esquerra a dreta: Antoni Barceló Roig *Porquera* (difunt). *Sebastià Rasca* (difunt). *Gabriel Mas del molí d'en Mas*.
Foto cedida per Gabriel Mas.